

A sepia-toned photograph of a paper mill. In the foreground, a large roll of paper is being unspooled, creating a series of concentric, curved lines that dominate the lower half of the frame. In the background, industrial machinery, including rollers and structural beams, is visible, slightly out of focus. The overall atmosphere is industrial and historical.

JOSEF BENDA

**PROMĚNY STRUKTURY VLASTNICTVÍ
PERIODICKÉHO TISKU
V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH
1989-2024**

KAROLINUM

Proměny struktury vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2024

Josef Benda

Recenzovali:

doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

doc. Mgr. Ing. Irena Žantovská, Ph.D.

PhDr. Milan Šmíd

Vydala Univerzita Karlova

Nakladatelství Karolinum

Praha 2026

Grafická úprava Jan Šerých

Sazba DTP Nakladatelství Karolinum

Vydání druhé, v Nakladatelství Karolinum první

© Univerzita Karlova, 2026

© Josef Benda, 2026

ISBN 978-80-246-6393-7

ISBN 978-80-246-6407-1 (pdf)

Univerzita Karlova
Nakladatelství Karolinum

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz

Poděkování	9
<hr/>	
I. Úvod do problematiky	11
I.1 Důvody zvolení tématu – osobní motivace	11
I.2 Předmět zájmu badatelské práce	14
I.3 Metodika	14
I.4 Formulace a zdůvodnění hypotézy	16
I.5 Zhodnocení relevantní sekundární literatury a pramenů k danému tématu	18
<hr/>	
II. Legislativní rámec periodického tisku v České republice	27
II.1 Právní předpisy a jejich struktura, právní řád	27
II.1.A Vnitrostátní předpisy ČR	27
II.1.B Vyhlašené mezinárodní dohody	28
II.1.C Evropské právo	29
II.2 Pozice mediální legislativy v rámci českého právního řádu: vývoj tiskového práva v letech 1989–2024	31
II.2.A Obecné a speciální právní normy regulující tištěná média s výjimkou tiskového zákona	31
II.2.B Tiskový zákon	39
II.3 Platná právní úprava českých tištěných médií	53
II.3.A Ústava a ústavní zákony, vyhlášené mezinárodní smlouvy	53
II.3.B Předpisy obecné	56
II.3.C Tiskový zákon	58
II.3.D Ostatní speciální právní normy regulující tištěná média	62
II.3.E Evropské právo	63
<hr/>	
III. Vlastnictví periodického tisku v České republice	65
III.A Srovnání struktury vlastnictví periodického tisku v ČR s dalšími státy tzv. středovýchodní Evropy a vybranými zeměmi západní Evropy	67
III.B Vliv ekonomiky na mediální subjekty	76
III.C Základní vývojové tendence vlastnictví periodického tisku v ČR a státech tzv. středovýchodní Evropy	84

III.D	Deskripce vzniku tržního prostředí	93
III.1	Český celostátní denní tisk v letech 1989–2024	95
III.1.A	Stav vlastnictví celostátního denního tisku v roce 1989	96
III.1.B	Český celostátní denní tisk v letech 1989–1992	96
III.1.B.1	Tzv. „spontánní privatizace“ let 1990–1992	96
III.1.B.2	Vývoj nezprivatizovaných deníků	112
III.1.B.3	Nové tituly založené českými vydavateli	114
III.1.B.4	Nové tituly založené zahraničními vydavateli	117
III.1.C	Český celostátní denní tisk v letech 1993–2000	118
III.1.C.1	Přesun vlastnictví do majetku zahraničních společností	118
III.1.C.2	Deníky většinově ovládané českými subjekty	125
III.1.D	Český celostátní denní tisk v letech 2001–2006	128
III.1.E	Český celostátní denní tisk v letech 2007–2024	134
III.2.A	Struktura vlastnictví českého celostátního denního tisku v roce 2006	143
III.2.B	Struktura vlastnictví českého celostátního denního tisku v roce 2024	151
III.3	Český regionální denní tisk v letech 1989–2024	156
III.3.A	Stav vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 1989	157
III.3.B	Český regionální denní tisk v letech 1989–1992	158
III.3.C	Český regionální denní tisk v letech 1993–2000	162
III.3.D	Český regionální denní tisk v letech 2001–2006	166
III.3.E	Český regionální denní tisk v letech 2007–2024	173
III.4.A	Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2006	178
III.4.B	Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2024	189
III.5.A	Struktura vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v roce 2006	192
III.5.B	Vývoj vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v letech 2007–2024 a struktura vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v roce 2024	205
III.6.A	České nedělníky v letech 1989–2024	218
III.6.B	Struktura vlastnictví českých nedělníků v roce 2024	219
III.7	České časopisecké tituly v letech 1989–2024	220
III.7.A	Vývoj českých časopiseckých titulů letech 1989–2024	220
III.7.B	České časopisecké tituly v letech 1989–1992	222
III.7.C	České časopisecké tituly v letech 1993–2000	225
III.7.D	České časopisecké tituly v letech 2001–2006	228
III.7.E	České časopisecké tituly v letech 2007–2024	231
III.8.A	Struktura vlastnictví českých časopiseckých titulů v roce 2006	237
III.8.B	Struktura vlastnictví českých časopiseckých titulů v roce 2024	271

IV. Závěr	291
IV.1 Zhodnocení poznatků a argumentů, formulace a odůvodnění stanoviska k hypotéze	291
IV.2 Možné přístupy k problematice transparency vlastnictví a pluralismu periodického tisku	297
V. English summary	300
VI. Česká média 1989–2024 v datech	306
VII. Seznam použitých zkratk	346
VIII. Prameny	349
IX. Literatura	366
X. Přílohy	381
I. Tzv. legislativní pyramida	381
II. Změny v názvech českých společností působících v oblasti médií	382
III. Přehled českého celostátního denního tisku v letech 1989–2024	384
IV. Výdaje na reklamu do českých médií v letech 1990–2006 (v milionech Kčs/Kč)	388
V.A Český celostátní denní tisk z hlediska vlastnictví, čtenosti a prodaného nákladu (stav k 31. 12. 2006)	390
V.B Český celostátní denní tisk z hlediska vlastnictví, čtenosti a prodaného nákladu (stav k 31. 12. 2024)	391
VI.A Regionální denní tisk vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. (stav k 31. 12. 2006)	392
VI.B Regionální denní tisk vydavatelství VLTAVA LABE MEDIA a.s. (stav k 31. 12. 2024)	393
VII.A Vydavatelská skupina BORGIS a.s. (stav k 31. 12. 2006)	394
VII.B Vydavatelská skupina BORGIS a.s. (stav k 31. 12. 2024)	394
VIII.A Vydavatelská skupina FUTURA a.s. (stav k 31. 12. 2006)	395
VIII.B Vydavatelská skupina FUTURA a.s. (stav k 31. 12. 2024)	395
IX.A Vydavatelská skupina Ringier AG (stav k 31. 12. 2006)	396
IX.B Vydavatelská skupina CZECH MEDIA INVEST a.s. (stav k 31. 12. 2024)	397
X.A Vydavatelská skupina Rheinisch-Bergische Verlagsgesellschaft mbH (stav k 31. 12. 2006)	398
X.B Vydavatelská skupina MAFRA, a.s. (stav k 31. 12. 2024)	399
XI.A Vydavatelská skupina Verlagsgruppe Passau GmbH (stav k 31. 12. 2006)	400
XI.B Vydavatelská skupina VLTAVA LABE MEDIA a.s. (stav k 31. 12. 2024)	401

XII.A	Vydavatelská skupina ECONOMIA a.s. (stav k 31. 12. 2006)	402
XII.B	Vydavatelská skupina Economia, a.s. (stav k 31. 12. 2024)	403
XIII.A	Přehled českého regionálního denního tisku (stav k 31. 12. 2006)	404
XIII.B	Přehled českého regionálního denního tisku (stav k 31. 12. 2024)	408
XIV.A	Český regionální tisk s delší než denní periodicitou (stav k 31. 12. 2006)	410
XIV.B	Český regionální tisk s delší než denní periodicitou (stav k 31. 12. 2024)	414
XV.A	Český regionální tisk s delší než denní periodicitou – regionální suplementy deníků vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. (stav k 31. 12. 2006)	420
XV.B	Český regionální tisk s delší než denní periodicitou – regionální suplementy deníků vydavatelství VLTAVA LABE MEDIA a.s. (stav k 31. 12. 2024)	421
XVI.A	Vlastnická struktura českého časopiseckého trhu (dominantní vydavatelé, stav k 31. 12. 2006)	424
XVI.B	Vlastnická struktura českého časopiseckého trhu (dominantní vydavatelé, stav k 31. 12. 2024)	440
XVII.A	Vlastnická struktura českých vydavatelství inzertních titulů (dominantní vydavatelé, stav k 31. 12. 2006)	451
XVII.B	Vlastnická struktura českých vydavatelství inzertních titulů (dominantní vydavatelé, stav k 31. 12. 2024)	453
XVIII.	Vývoj vlastnické struktury distributora Mediaprint & Kapa Pressegrosso, spol. s r.o.	454
XIX.	Vývoj vlastnické struktury distributora První novinová společnost a.s.	458
XX.A	Inzertní síť (stav k 31. 12. 2006)	463
XX.B	Inzertní síť (stav k 31. 12. 2024)	464
XXI.A	Celostátní suplementy (stav k 31. 12. 2006)	465
XXI.B	Celostátní suplementy (stav k 31. 12. 2024)	465
XXII.A	Dosah jednotlivých vydavatelství (pokrytí populace 12–79 let, stav k 31. 12. 2006)	466
XXII.B	Dosah jednotlivých vydavatelství (pokrytí populace 12–79 let, stav k 31. 12. 2024)	467

XI. Jmenný rejstřík	469
----------------------------	------------

PODĚKOVÁNÍ

Tuto publikaci věnuji **Hance, Honzíkovi a Pětovi**.

Děkuji **doc. PhDr. Michalu Šobrovi, CSc.**, za poskytnuté odborné konzultace.

V Praze dne 21. dubna 2025

autor

I. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

I.1 DŮVODY ZVOLENÍ TÉMATU – OSOBNÍ MOTIVACE

Za objekt zájmu této odborné práce jsem si vybral téma komplexní analytické studie proměn struktury vlastnictví¹ periodického tisku v České republice (ČR, Česko) v období 1989–2024. Učinil jsem tak z několika důvodů, které bych rád v následujícím textu více přiblížil.

Předně, problematice vlastnictví periodického tisku se dlouhodobě, vedle dalšího, věnuji desítky let a podobně koncipované téma, zahrnující kromě ČR též další země tzv. středovýchodní Evropy² a vybrané státy západní Evropy, bylo i předmětem mé disertační práce, obhájené na FSV UK v červnu 2006. Dále, pokud se týká vývoje struktury vlastnictví periodického tisku v ČR v letech 1989–2024, po vydání mé knihy *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2006* v listopadu 2007 v Nakladatelství Karolinum, shrnující výsledky mé práce na daném tématu do konce roku 2006, nevznikla jakákoli další komplexní studie, která by se zabývala vlastnictvím českého periodického tisku po roce 1989. Marná léta doufání, že se výzkumu v dané oblasti ujme někdo další a převezme ode mě pomyslný „štafetový kolík“, mne dovedla přesvědčení, že pokud chci, aby mapování proměn struktury vlastnictví českého periodického tisku pokračovalo i po roce 2006, budu jej muset připravit sám. V této souvislosti je třeba poděkovat nejstarší a největší nadaci v České republice, „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“, založené již v lednu 1904 českým mecenášem Josefem Hlávkou, že mi poskytla potřebnou podporu a zajistila taktéž tisk výsledků mé práce na daném tématu, na který

-
- 1 Strukturu vlastnictví je míněn stav vlastnictví společností vydávajících periodický tisk, tj. podrobný přehled toho, kdo co vlastní, včetně titulů vydávaných těmito vydavateli, přičemž tato fakta jsou přehledně shrnuta v rozsáhlých přílohách, které pro zvýšení vypovídací hodnoty obsahují i údaje o prodaném nákladu jednotlivých titulů.
 - 2 Přesné vymezení pojmu středovýchodní Evropy není zcela jednoznačné, proto je v textu této práce označována jako tzv. středovýchodní Evropa. V tomto smyslu srov. např. Adamski, L.: *Středovýchodní Evropa: pojem, který změnil evropský kontinent*, též na <https://www.forum24.cz/stredovychodni-evropa-pojem-ktery-zmenil-evropsky-kontinent> [26. 6. 2024], Kučera, R.: *Středovýchodní, střední, centrální. Střední Evropa v německojazyčné historiografii 1950–2010*. In: *Slovo a smysl*, též na <http://slovoasmysl.ff.cuni.cz/node/450> [27. 6. 2024] a Wihoda, M. – Reitinger, L.: *Proměna středovýchodní Evropy raného a vrcholného středověku*. Brno, Matice Moravská, 2010.

navazuje i toto vydání v Nakladatelství Karolinum. Pokud jde o vlastnictví českého periodického tisku, pak je třeba připomenout, že ve specializovaných časopisech³ vyšlo mimo velkého množství publicistických statí pouze několik nepříliš podrobných studií, zabývajících se často pouze aktuálním stavem vlastnictví českého periodického tisku v době jejich vzniku a dlouhou dobu i stesky nad velkým procentem zahraničních vlastníků jeho vydavatelů,⁴ na což bylo ojediněle reagováno i opačně ve smyslu, že situace ještě není tak špatná.⁵

Z výše uvedeného a ze zhodnocení dosavadní literatury (viz podkapitola *I.5 Zhodnocení relevantní sekundární literatury a pramenů k danému tématu*) vyplývá, že problematika vlastnictví českého periodického tisku a jeho vývoje v letech 1989–2024 je ve své značné části (období let 2007–2024) zpracovávána vůbec poprvé, přičemž relevantní prameny jsou mimořádně obtížně dostupné. Specializovaná odborná literatura, ze které by se dalo vycházet, až na výjimky popsané níže téměř neexistuje. Stejně tak je při této příležitosti nutné připomenout, že výsledky mého komplexního výzkumu, pokud jde o vlastnictví periodického tisku v letech 1989–2006, jsou samozřejmě po nezbytné aktualizaci plynoucí zejména z faktu uplynulých dvaceti let, odpovídajícím způsobem promítnuty rovněž do textace této publikace.

Téma této práce leží na hranici tří hlavních oborů – mediálních studií, práva a ekonomie, s jistými přesahy do politologie, sociologie a některých dalších vědních disciplín. Důkladná analýza struktury vlastnictví periodického tisku je něčím, co může být z teoretického hlediska velmi zajímavé a přínosné.

Rozebíranou problematiku jsem pro větší přehlednost rozdělil do dvou základních oddílů:

- **legislativního rámce periodického tisku v ČR**, posuzujícího obecné právní otázky týkající se českého prostředí, zabývajícího se historií českého tiskového zákona a souvisejících právních norem, jakož i rozбором platných právních předpisů regulujících tištěná média a jejich vlastnictví;

3 Články v časopisech Marketing & Media, Strategie, okrajově též Literární noviny.

4 Srov. např. Císařová, L.: Konec českého tisku bez otazníku. In: Revue pro Média 6/2002; Šmíd, M.: Zahraniční vlastníci a česká média, In: Louč, 27. 9. 2005, www.louc.cz/06/1540927.html [17. 10. 2023]; Válová, I.: Chtějí mě zastrašit, protože hovořím o monopolizaci českého tisku. In: Britské listy, 5. 6. 2003, www.blisty.cz/2003/6/5/art14258.html [12. 11. 2023]; Šíp, E.: Mít jen tak české noviny. In: Britské listy, 21. 6. 2002, www.blisty.cz/2002/6/24/art10863.html [12. 11. 2023]; Hauschild, A. – Lorscheid, H.: Freiheit des Wortes bedroht. In: Heise, 24. 11. 2003, www.heise.de/tp/r4/artikel/16/16117/1.html [22. 11. 2004].

5 Srov. Ullmann, J.: Mašinérie, která vás pohltí. In: Britské listy, 9. 10. 2001, www.blisty.cz/art/8897.html [2. 3. 2023], a v identickém duchu příspěvek Ullmann, J.: Konec českého tisku? v diskusním fóru na www.ceskyregion.cz/diskuse.asp?s=2 [2. 1. 2007]; shodou okolností jím vydávaný titul NOVÉ Posázaví v prosinci 2003 zanikl (poslední číslo vyšlo 23. 12. 2003), srov. www.svetlans.cz/user_data/zpravodajstvi/obrazky/File/zpravodaj/2003/svetla_prosinec03.pdf [2. 3. 2006], srov. též www.zruc.cz/_data/noviny/zn/2004/01.pdf [2. 3. 2006].

- **vlastnictví periodického tisku v ČR**, jež je zdaleka nejrozsáhlejší a v míře, v jaké to dostupné prameny a literatura umožňují, podrobně rozebírá vývoj celostátního denního tisku, regionálního denního tisku a časopisů v letech 1989–2024 a současný stav⁶ vlastnictví periodického tisku⁷ v ČR.

Závěrečné shrnutí hodnotí poznatky získané výzkumem v předchozích oddílech a shrnuje současný stav vlastnictví periodického tisku v ČR s přihlédnutím ke státům tzv. středovýchodní Evropy a velkým státům západní Evropy, jakož i důvody, které k tomuto dnešnímu stavu vedly a možné přístupy k problematice transparency vlastnictví a pluralismu periodického tisku.

Na konci práce jsou připojeny rozsáhlé přílohy, z nichž je třeba zdůraznit zejména podrobné tabulky, resp. grafy vlastnických vztahů uvnitř nejdůležitějších vydavatelství periodického tisku v ČR, dále podrobnou chronologii vývoje vlastnictví českých médií a zejména pak periodického tisku v letech 1989–2024, detailní přehledy struktury vlastnictví celostátních a regionálních deníků, jakož i hlavních časopiseckých vydavatelství a jimi vydávaných titulů v ČR, stejně jako i velmi podrobný přehled českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou.⁸ Srovnání početných příloh shrnujících strukturu vlastnictví periodického tisku na konci roku 2006 a konci roku 2024 názorně ukazuje, jak zásadním způsobem se vlastnictví českého periodického tisku v rozmezí necelých dvaceti let proměnilo.

Tím, že vlastnictví periodického tisku není (a zřejmě ani nikdy nebude) problematikou uzavřeného obsahu a mnohé změny v jeho struktuře jsou nahlíženy s malým časovým odstupem, je značně obtížné na komplexní a uzavřené zpracování. Je pochopitelné, že se toto vlastnictví periodického tisku v ČR bude i po ukončení prací na této práci dále vyvíjet. Proto bylo nutné stanovit si určité datum – 31. prosinec 2024 –, do kterého budou změny ve vlastnictví periodického tisku podchyceny s tím, že změny nastalé do 21. dubna 2025 práce v maximální možné míře zohlední.

Tuto práci jsem psal, s přestávkami, od listopadu 2003 do dubna 2025; změny ve vlastnictví periodického tisku, k nimž došlo po 22. dubnu 2025, již nemohly být z časových důvodů do textu práce zahrnuty.

6 Termínem současný stav, jak je opakovaně v této práci používán, je míněn stav na počátku roku 2024.

7 Český periodický tisk je rozdělen na celostátní denní tisk, regionální denní tisk, regionální tisk s delší než denní periodicitou, nedělníky a časopisy.

8 Srov. přílohy XIV.A Český regionální tisk s delší než denní periodicitou (stav k 31. 12. 2006), XIV.B Český regionální tisk s delší než denní periodicitou (stav k 31. 12. 2024), XV.A Český regionální tisk s delší než denní periodicitou – regionální suplementy vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. (stav k 31. 12. 2006) a XV.B Český regionální tisk s delší než denní periodicitou – regionální suplementy vydavatelství VLTAVA LABE MEDIA a.s. (stav k 31. 12. 2024); regionální zpravodajský tisk – podložen bíle; regionální bezplatný tisk – podložen žlutě; regionální placený inzertní tisk – podložen zeleně.

I.2 PŘEDMĚT ZÁJMU BADATELSKÉ PRÁCE

Klíčovým zájmem této badatelské práce je detailní zmapování struktury vlastnictví periodického tisku v ČR v roce 2024, včetně pokud možno co nejkomplexnějšího přehledu vývoje vlastnictví periodického tisku ve zkoumaném období let 1989–2024. Tato práce chce dále podrobně zaznamenat vývoj a stav české mediální legislativy a právního řádu obecně, včetně zohlednění relevantních norem evropského práva a též judikatury. Další, spíše dílčí a méně významné otázky jsou rozebrány v příslušných kapitolách.

I.3 METODIKA

Základním metodickým přístupem použitým při vypracování této práce bylo provedení ekonomické analýzy vlastnictví periodického tisku, tedy rozkrytí a zmapování majetkové struktury hlavních a co největší části ostatních vydavatelství periodik v ČR. Touto ekonomickou analýzou byl sledován jednak stav vlastnictví českého periodického tisku v roce 1989 a vývoj struktury vlastnictví v letech 1989–2024, jednak stav této struktury vlastnictví periodického tisku na konci roku 2006 a konci roku 2024.

Z možných přístupů, které se na počátku práce na tomto tématu nabízely, byl zvolen přístup dokladování vývoje (v letech 1989–2024) a stavu vlastnictví (na konci roku 2006 a konci roku 2024) periodického tisku samostatně, v oddělených kapitolách. Jelikož hlavním cílem této práce bylo provést rozsáhlou analýzu vývoje struktury vlastnictví periodického tisku v ČR, je oddíl věnovaný vlastnictví periodického tisku v ČR⁹ zdaleka nejrozsáhlejší, přičemž nejprve ve čtyřech podkapitolách¹⁰ pojednává obecně o periodickém tisku a jeho vývoji ve sledovaném období let 1989–2024, včetně zasazení do mezinárodního a ekonomického kontextu, a následně velmi detailně sleduje samostatně (i) český celostátní denní tisk, (ii) český regionální denní tisk, (iii) český regionální tisk s delší než denní periodicitou, (iv) české nedělníky a (v) české časopisy.

Vývoj struktury vlastnictví celostátního denního tisku, regionálního denního tisku a časopisů v letech 1989–2024 byl sledován vždy v pěti podkapitolách věnovaných stavu vlastnictví v roce 1989, vývoji struktury vlastnictví v letech 1990–1992, 1993–2000, 2001–2006 a 2007–2024.¹¹ Obširný

9 III. Vlastnictví periodického tisku v České republice.

10 III.A Srovnání struktury vlastnictví periodického tisku v ČR s dalšími státy tzv. středovýchodní Evropy a vybranými zeměmi západní Evropy, III.B Vliv ekonomiky na mediální subjekty, III.C Základní vývojové tendence vlastnictví periodického tisku v ČR, III.D Deskripce vzniku tržního prostředí.

11 III.1 Český celostátní denní tisk v letech 1989–2024, III.3 Český regionální denní tisk v letech 1989–2024, III.7 České časopisecké tituly v letech 1989–2024.

analytický přehled struktury vlastnictví českého periodického tisku ve výše uvedeném členění na (i) český celostátní denní tisk, (ii) český regionální denní tisk, (iii) český regionální tisk s delší než denní periodicitou, (iv) české nedělníky a (v) české časopisy sledoval stav (a) na konci roku 2006, kdy vlastnictví vydavatelství českého periodického tisku zahraničními subjekty dosahovalo svého vrcholu,¹² a (b) na konci roku 2024, kdy byla vydavatelství českého periodického tisku – s jedinou významnější výjimkou v oblasti časopisů – opětovně ovládána českými subjekty.¹³

Dále byl při vypracovávání této práce uplatněn metodický přístup právního výkladu a právního rozboru, a to v části věnované právním normám regulujícím tištěná média.¹⁴ Oddílu věnovanému vlastnictví českého periodického tisku tak byl předřazen samostatný oddíl věnovaný vývoji a současnému stavu legislativního zakotvení tištěných médií v ČR,¹⁵ rozdělený do tří kapitol.¹⁶

Práce dále vychází z teoretického náhledu na důvody současného stavu vlastnictví periodického tisku a jeho vývojové tendence (vertikální, horizontální a diagonální koncentrace, transnacionalizace, technologická a obsahová konvergence) v ČR, které se pokouší dokladovat na zjištěních z prováděného výzkumu.

Možným dalším přístupem ke zpracovávané problematice, který byl na počátku sepisování této práce zvažován, bylo provedení analýzy vývoje a současného stavu vlastnictví periodického tisku v České republice, kdy by byly vývoj a současný stav vlastnictví periodického tisku v ČR přímo v jednom oddílu srovnávány s vývojem a stavem vlastnictví periodik v ostatních státech tzv. středovýchodní Evropy a západní Evropy. Od tohoto přístupu bylo ustoupeno pro jeho menší přehlednost, ačkoliv by pro problematiku dokladování souvztažností vývoje a současného stavu vlastnictví periodického tisku v ČR mohl být vhodnější.

Rovněž bylo zvažováno odlišné strukturování oddílu věnovaného vlastnictví periodického tisku v České republice, a to tak, že by bylo nejprve zařazeno pět kapitol věnovaných vývoji celostátního denního tisku, regionálního

12 III.2.A Struktura vlastnictví českého celostátního denního tisku v roce 2006, III.4.A Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2006, III.5.A Struktura vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v roce 2006, III.6.A České nedělníky v letech 1989–2024, III.8.A Struktura vlastnictví českých časopiseckých titulů v roce 2006.

13 III.2.B Struktura vlastnictví českého celostátního denního tisku v roce 2024, III.4.B Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2024, III.5.B Vývoj vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v letech 2007–2024 a struktura vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v roce 2024 a III.6.B Struktura vlastnictví českých nedělníků v roce 2024, III.8.B Struktura vlastnictví českých časopiseckých titulů v roce 2024.

14 V oddílu II. Legislativní rámec periodického tisku v České republice.

15 Oddíl II. Legislativní rámec periodického tisku v České republice.

16 II.1 Právní předpisy a jejich struktura, právní řád, II.2 Pozice mediální legislativy v rámci právního řádu: vývoj tiskového práva v letech 1989–2024, II.3 Platná právní úprava českých tištěných médií.

denního tisku, regionálního tisku s delší než denní periodicitou, nedělníků a časopisů v letech 1989–2024 a teprve poté pět kapitol pojednávajících o jejich vlastnictví v členění na konec roku 2006 a konec roku 2024. Vzhledem k tomu, že by toto uspořádání bylo méně přehledné než při přímé návaznosti jednotlivých „historických“ kapitol na kapitoly obsahující informace o stavu vlastnictví v závěru roku 2006 a na sklonku roku 2024, byla zvolena struktura, kdy kapitola o vývoji relevantního segmentu českého periodického tisku přímo navazuje na kapitolu o stavu jeho vlastnictví na sklonku roku 2006 a konci roku 2024.

Při zpracování této práce bylo přihlédnuto též ke způsobu, jakým obdobnou problematiku zpracovává česká a zahraniční odborná literatura (viz níže v kapitole I.5 *Zhodnocení relevantní sekundární literatury a pramenů k danému tématu*) a české i zahraniční odborné časopisy věnující se oblasti periodického tisku (Marketing & Media, Strategie, ze zahraničních Media Perspektiven, Global Media Journal).

K rozebrání obtížných problémů jsem, kromě detailního studia pramenů a literatury, využil konzultací s odborníky na danou problematiku.

I.4 FORMULACE A ZDŮVODNĚNÍ HYPOTÉZY

Hypotéza, kterou jsem si stanovil pro potvrzení či vyvrácení, byla následující: ***Zatímco v západní polovině Evropy vznikly po roce 1945 pluralitní demokracie postavené na zásadách volného trhu, ve východní polovině byly nastoleny totalitární režimy orientované, resp. závislé na Sovětském svazu. Zatímco se v západní polovině Evropy po mnoho desetiletí rozvíjelo soukromé podnikání, ve východní nebylo něco takového možné. Díky tomu se značně prohloubily rozdíly mezi těmito státy. Když se pak státy východní Evropy po roce 1989 snažily o návrat k tržnímu hospodářství, měly proti nim státy západní Evropy velkou kompetitivní výhodu. Státy západní Evropy měly vyspělé technologie, volné kapitálové zdroje, zkušenosti a také nasycené trhy. Ve východní Evropě byla situace odlišná a vydavatelství ze západní Evropy této příležitosti využila a získala kontrolu nad těmito trhy.***

Struktura vlastnictví periodického tisku v ČR i v ostatních zemích tzv. středovýchodní Evropy je složitým konglomerátem, který se od politických změn v roce 1989 překotně vyvíjel a celkově – v souvislosti se zásadními změnami v politické a ekonomické struktuře ČR i celé tzv. středovýchodní a východní Evropy obecně – se za prvních 15 let po roce 1989 zásadním způsobem přeměnil, přičemž dominantní pozici získala zahraniční vydavatelství. Oproti tomu v západní Evropě byla tato struktura v roce 1989 již stabilizována a k jejím stejně zásadním změnám jako v zemích tzv. středo-

východní Evropy zde ve sledovaném období nedošlo; výjimkou je periodický tisk v oblasti bývalé NDR. Díky tomu zůstal periodický tisk v zemích západní Evropy pod kontrolou domácích subjektů.

Doba po roce 2006 přinesla pro český periodický tisk nový a v mnohém nečekaný vývoj. Drtivá většina zahraničních korporací se z ČR postupně stáhla a kontrolu nad naprostou většinou vydavatelství českého periodického tisku získali tuzemští vlastníci, ponejvíce z řad velkopodnikatelů. Souběžně s tímto procesem probíhala i koncentrace vlastnictví vydavatelství českého periodického tisku, digitalizace a zpoplatňování online mediálního obsahu.

Hypotéza tvrdí, že díky počáteční velké liberalizaci¹⁷ právního prostředí států tzv. středovýchodní Evropy, jejich otevření se zahraničním subjektům a rovněž díky některým dalším specifickým vlastnostem (včetně přístupu klíčových představitelů těchto států ke stanovení regulačních mechanismů) došlo k velkým přesunům vlastnictví periodického tisku do majetku zahraničních společností. Hypotéza předpokládá, že toto tzv. odnárodnění¹⁸ periodického tisku ve všech zemích tzv. středovýchodní Evropy bylo mnohem zásadnější než ve velkých zemích západní Evropy (Spolková republika Německo /SRN/, Francouzská republika /Francie/). Hypotéza tvrdí, že právní prostředí států tzv. středovýchodní Evropy a České republiky zvláště patřilo po roce 1989, pokud se regulace vlastnictví periodického tisku týče, k nejliberálnějšímu v Evropě. Hypotéza netvrdí, že tyto struktury vlastnictví periodického tisku jsou v jednotlivých státech tzv. středovýchodní Evropy shodné i v detailech; jejich jemné odlišnosti jsou věcí naprosto přirozenou a pochopitelnou.

Oproti tomu struktura vlastnictví periodického tisku ve státech západní Evropy (s výjimkou případu Německé demokratické republiky /NDR/) obdobně rozsáhlými změnami neprošla.

Tento zásadní rozdíl mezi zeměmi západní a tzv. středovýchodní Evropy je dle hypotézy třeba spatřovat v odlišném vývoji západní a východní Evropy po roce 1945, kde leží *skutečný klíč* k pochopení vývoje stavu vlastnictví periodického tisku v ČR i ostatních zemích tzv. středovýchodní Evropy po roce 1989.

Díky vývoji ve sledovaném období let 1989–2024 tak došlo k zásadním změnám ve struktuře vlastnictví periodického tisku v ČR i ostatních ze-

17 Uvolňování, zmírňování omezení, zejména ve sféře legislativy. Liberalizace je rozebírána dále zejména v podkapitolách III.A Srovnání struktury vlastnictví periodického tisku v ČR s dalšími státy tzv. středovýchodní Evropy a vybranými zeměmi západní Evropy, III.B Vliv ekonomiky na mediální subjekty a III.C Základní vývojové tendence vlastnictví periodického tisku ve zkoumaných oblastech.

18 Význam slovního spojení *odnárodnění periodického tisku* je vztažen k vlastnictví periodického tisku, nikoli k jeho obsahu.

mích tzv. středovýchodní Evropy, které od prakticky monopolního státního vlastnictví přes řadu let trvající dominantní pozici vydavatelství ovládaných zahraničními společnostmi, jež pocházely zejména ze zemí západní Evropy a Skandinávie, vyústily v jejich postupný odchod a s tím související přechod vlastnictví vydavatelství českého periodického tisku do majetku domácích vlastníků, ponejvíce velkopodnikatelů – vlastníků koncernů, kteří do svých podnikatelských aktivit zařadili oblast médií, tedy nejen periodického tisku, ale i rozhlasu, televize a online obsahu.

I.5 ZHODNOCENÍ RELEVANTNÍ SEKUNDÁRNÍ LITERATURY A PRAMENŮ K DANÉMU TÉMATU

Odborné literatury, která by se zabývala vlastnictvím periodického tisku v ČR v letech 1989–2024, byl bohužel dlouhou dobu značný nedostatek (viz výše) a ani v současnosti není příliš početná. Doposud nebyla, vyjma mé vlastní práce Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2006,¹⁹ od jejíhož vydání však již uplynulo téměř dvacet let, a zahrnuje tak tedy pouze období let 1989–2006, zpracována komplexní studie, která by se věnovala vývoji vlastnictví českého periodického tisku po roce 1989 a dále jej zasadila do širšího kontextu srovnatelných postkomunistických států tzv. středovýchodní Evropy a vybraných západoevropských zemí. Situace ve srovnávaných středoevropských zemích je dle autorova zjištění obdobná, přičemž relevantní informace o těchto zemích jsou poměrně obtížně dostupné.²⁰ Díky dlouhodobému odbornému výzkumu vlastnictví médií v zemích západní Evropy existuje relativně větší množství literatury, která se zabývá periodickým tiskem v západní Evropě (viz níže). Při této příležitosti je třeba připomenout i skutečnost, že závěry práce Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2006 neztratily nic na obsahové správnosti a bylo z nich odpovídajícím způsobem vycházeno i při přípravě této publikace.

Historik Bořivoj Čelovský zpracoval knihu Konec českého tisku,²¹ která je (zejména v oblasti regionálního tisku) dobrým zdrojem detailních informací o tom, jak postupovali zahraniční vlastníci v redakcích titulů, které vlastnili, ale v mnoha ohledech ji nelze používat jako zdroj pro předpojatost. „Spon-tánní privatizace“ deníku Mladá fronta byla zpracována v odborné práci na

19 Benda, J.: Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2006. Praha, Karolinum 2007.

20 Např. relevantní maďarské zdroje téměř neexistují v jiném jazyce než maďarštině.

21 Čelovský, B.: Konec českého tisku. Šenov u Ostravy, Tilia 2002.

Fakultě humanitních studií UK.²² Téma bezprostředně související, „spontánní privatizace“ regionálního deníku Pravda vycházejícího v Plzni, byla zpracována v diplomové práci na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni.²³ Vývoj deníku Rudé právo v letech 1965–1995 byl předmětem diplomové práce na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.²⁴ Proměna distribuce tisku v ČR v letech 2002–2004 byla zmapována v odborné práci na katedře žurnalistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci²⁵. Dle vědomí autora byla v roce 2006 obhájena doktorská práce s obdobným, avšak poněkud odlišným tématem (vlastnictví tištěných i elektronických médií v ČR bez historického aspektu) i na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně;²⁶ rozsáhlejší závěry z ní však publikovány nebyly – pouze několik článků,²⁷ které navíc obsahovaly některé chyby a nepřesnosti.²⁸ Fenomén bezplatných deníků byl zpracován v diplomové práci na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.²⁹ Na této fakultě dále byly obhájeny diplomové práce, které se tu více, tu méně dotýkaly rovněž vlastnictví periodického tisku, konkrétně: koncentraci vlastnictví koncernu MAFRA v České republice v letech 2000–2007,³⁰ krizím, fúzím, změnám vlastníků a konsolidacím – ekonomickému vývoji vybraných mediálních skupin v letech 2009–2013,³¹ změnám vlastnických struktur českých médií na počátku 21. století – návratu do rukou domácích vlastníků,³² komparativní studii mediálního obsahu deníku MF Dnes v období před vlastnictvím Andrejem Babišem a po předání do svěřeneckých fondů³³ a vztahu vlastnictví a zpra-

22 Bakalářská práce Marty Vildové na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, srov. www.blisty.cz/2005/6/16/art23779.html [28. 8. 2023], <https://legacy.blisty.cz/art/23779.html> [4. 5. 2024].

23 Diplomová práce Jana Jungera na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Písemné sdělení PhDr. Milana Šmída ze dne 18. 5. 2005.

24 Diplomová práce Saskie Hallengy na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.

25 Postupová práce Petra Vidomuse na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, srov. <http://blisty.cz/2005/7/11/art23998.html> [10. 11. 2023].

26 Doktorská práce Václava Štětky na Fakultě sociálních studií Masarykovy Univerzity v Brně.

27 Štětka, V. – Kouřil, V.: Ta naše média – česká? In: Literární noviny, 2005, č. 38, též na www.literarky.cz/?p=clanek&id=682 [23. 3. 2006], Štětka, V. – Kouřil, V.: Prosazují zahraniční vlastníci v českých médiích zahraniční zájmy? In: Literární noviny, 2005, č. 38, též na <http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=683> [23. 3. 2006].

28 Např. českým regionálním deníkem není a ani nikdy nebyl Nový Život, neboť byl regionálním týdeníkem, nebyl vlastněn společností Moravské novinové nakladatelství, a.s., neboť ta v době publikace článku byla již několik let v likvidaci, ale společností VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., Verlagsgruppe Passau GmbH se nejmenovala Passauer Neue Presse, vydavatelství Mladá fronta a.s. nebylo vlastněno českým subjektem, ale americkou společností Riverside Europe Publishing LLC, atd.

29 Bakalářská diplomová práce Soni Kacerovské na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.

30 Bakalářská diplomová práce Martiny Moudré.

31 Diplomová práce Jana Beránka.

32 Bakalářská diplomová práce Magdalény Vojtové.

33 Bakalářská diplomová práce Pavla Višňovského.

vodajských obsahů – kvantitativní obsahové analýze bilancí let 2019 a 2020 v českých médiích.³⁴

Na téma vlastnictví médií a jeho dopadu na nezávislost médií a pluralitu v patnácti zemích východní Evropy byla v červnu roku 2004 zorganizována Mirovní Institutem³⁵ ve slovinském Bledu mezinárodní konference *Concentration of Media Ownership and Its Impact on Media Freedom and Pluralism*. Závěry této konference vyšly tiskem,³⁶ přičemž každé ze sledovaných patnácti zemí byla věnována samostatná studie, zabývající se jak médii tištěnými, tak elektronickými. Kniha tak obsahuje i kapitoly věnované ČR,³⁷ Slovensku,³⁸ Maďarsku,³⁹ Polsku⁴⁰ a Slovinsku.⁴¹ Jejich hlavní přínos spočívá v podchycení legislativního prostředí médií ve státech tzv. středovýchodní Evropy, avšak nikoli v podrobném zmapování periodického tisku: z periodik bylo sledováno pouze několik hlavních titulů celostátního a regionálního denního tisku a nejdůležitější zpravodajské týdeníky. Obecně je zdůrazňována dominance zahraničních mediálních skupin ve státech tzv. středovýchodní Evropy. Tematicky podobná studie týkající se výhradně českého prostředí, a to v oblasti jak médií tištěných, tak médií elektronických, byla publikována i v SRN na Hans Bredow Institutu v Hamburku;⁴² představuje do jisté míry doplněný derivát kapitoly věnované České republice z Ljubljanské konference.

Byly rovněž vypracovány dvě přehledové studie, které byly vydány European Federation of Journalists (EFJ). První z nich se dotýká vlastnictví médií v jednotlivých zemích Evropské unie před jejím rozšířením v roce 2004,⁴³ druhá pak vlastnictví médií v postkomunistických zemích východní Evropy, z nichž většina se stala členy Evropské unie v roce

34 Diplomová práce Kateřiny Bláhové.

35 Mirovní Institut, Institut za sodobne družbene i politične študije, Metelkova 6, 1000 Ljubljana, Slovinská republika. Zdroj: www.mirovni-institut.si/slo_html/novosti.htm [25. 10. 2005].

36 Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

37 Šmíd, M.: Czech Republic. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

38 Šipoš, G.: Slovakia. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

39 Gálik, M.: Hungary. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

40 Klimkiewicz, B.: Poland. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

41 Hrvatin, S. B. – Kučič, L. J.: Slovenia. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

42 Kroupa, V. – Šmíd, M.: *Media System of the Czech Republic*. Hamburg, Hans-Bredow-Institut für Medienforschung an der Universität Hamburg 2005. Studie má 18 stran.

43 Williams, G.: *European Media Ownership: Threats on the Landscape*. Brussels, EFJ 2002.

2004.⁴⁴ Tyto studie jsou svou podstatou zaměřeny na problematiku koncentrace vlastnictví médií, kterou zdůrazňují, zejména pak v druhém jmenovaném titulu, a upozorňují na možné problémy plynoucí ze zahraničního vlastnictví médií. I z toho důvodu se obě publikace věnují pouze nejvýznamnějším společnostem působícím v oblasti médií v jednotlivých zemích. Do značné míry jen popisují portfolia těchto mediálních skupin, zmiňují však majetkovou strukturu těchto společností působících v oblasti médií. U vydavatelství periodického tisku postihují i vydávané tituly, i když v množství případů neúplně, s chybami a nepřesnostmi. Vzhledem k několika rokům, které uplynuly od jejich vydání, také již mnohé údaje zastaraly.

V podobném duchu byly vypracovány přehledové studie, jež byly v průběhu několika let vydány maastrichtským European Journalism Centre⁴⁵ (EJC). Tyto studie, zpracované pro většinu evropských států, tedy i ČR⁴⁶ – se opětovně věnují jak médiím tištěným, tak médiím elektronickým. Jejich rozsah nepřesahuje ve většině případů několik stran. Právní předpisy dotýkající se médií jsou v nich zhodnoceny pouze okrajově a u periodického tisku tyto studie zmiňují pouze nejvýznamnější tituly, ne však jejich vydavatele, resp. majetkovou strukturu těchto vydavatelů.

Rozsáhlou výzkumnou činnost provádí FORMATT-Institut v Dortmundu⁴⁷ a Hans-Bredow Institut v Düsseldorfu, který má též zahraniční korespondenty (srov. výše). Ve Francii je významným výzkumným střediskem École Supérieure de Journalisme v Lille,⁴⁸ která se věnuje zejména francouzským tištěným médiím.

Problematiku ekonomické transformace v ČR přehledně a detailním způsobem zpracovává rozsáhlá a kvalifikovaná studie.⁴⁹ Transformaci v zemích východní Evropy a její dopad na média postihuje další odborná práce,⁵⁰ která však neobsahuje větší množství informací použitelných v této práci.

44 Collin, A.: *Eastern Empires*. Brussels, EFJ 2003.

45 European Journalism Centre, Sonnevile-lunet 10, 6221KT Maastricht, Nizozemské království. Zdroj: www.ejc.nl/aboutejc.html [24. 4. 2006].

46 EJC: *European media Landscape – The Czech Republic media landscape*. Srov. též na www.ejc.nl/jr/emland/czech.html [1. 12. 2005].

47 Např. Röper, H.: „Die Medienbeteiligungen der SPD. Zur Bedeutung der SPD-Beteiligungen im Zeitungsmarkt“ – FORMATT-Institut, Dortmund, srov. www.ddvg.de/sys_files/1039447050.82/IHorstRoeper.pdf [6. 12. 2005].

48 Srov. www.esj-lille.fr [9. 1. 2006].

49 Machonin, P.: *Česká společnost a sociologické poznání (problémy společenské transformace a modernizace od poloviny šedesátých let 20. století do současnosti)*. Praha, ISV 2005.

50 Thomass, B. – Tzankoff, M. (ed.): *Medien und Transformation in Osteuropa*. Wiesbaden, West-deutscher Verlag 2001.

Bylo vydáno rovněž množství teoretických publikací o mediální ekonomii⁵¹ a koncentraci vlastnictví.⁵²

Od roku 2014 zveřejňoval server MediaGuru vždy jednou za několik let přehledy vlastnictví největších mediálních domů v ČR a jimi vydávaných titulů, jakož i provozovaných rozhlasových a televizních stanic a internetových portálů.⁵³

České právní předpisy týkající se tištěných médií byly zpracovány v několika významnějších odborných pracích, z nichž dvě⁵⁴ se týkaly tiskového zákona, jedna mediálního práva⁵⁵, jedna,⁵⁶ byť je ve svém názvu označena jako „mediální právo“, se spíše věnuje problematice médií elektronických, a jedna pak představuje komentované mediální zákony.⁵⁷ Všechny tyto studie díky vývoji právních předpisů již svým obsahem tu ve větší, tu v menší míře zastaraly.

Žádný právní předpis platný na území České republiky neukládá vydavatelstvím českého periodického tisku zveřejňovat svou akcionářskou (resp. vlastnickou) strukturu.⁵⁸ Ani v ostatních středoevropských zemích tomu však není výrazně jinak. Jedinou z postkomunistických zemí tzv. středovýchodní Evropy, kde mají vydavatelé ze zákona nařízeno poskytovat svou majetkovou strukturu státnímu orgánu a kde zároveň existuje veřejně dostupná centralizovaná státní databáze periodického tisku, jež je pravidelně aktualizována, je Slovinsko.⁵⁹ Obecným pravidlem je, že západoevropské společnosti na rozdíl od středo- a východoevropských dbají více na transparentnost vlastnic-

51 Např. Picard, R. G.: *Media Economics*. Newbury Park: Sage Publications, 1989; Doyle, G.: *Understanding Media Economics*. London, Sage Publications 2002; Heinrich, J.: *Medienökonomie*. Band 1, Mediensystem, Zeitung, Zeitschrift, Anzeigenblatt. Opladen/Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 2001; Heinrich, J.: *Medienökonomie*. Band 2, Hörfunk und Fernsehen. Opladen/Wiesbaden: Westdeutscher Verlag 1999; Low, L.: *Economics of Information Technology and the Media*. New Persey, World Scientific and Singapore University Press 2000.

52 Např. Sánchez-Tabarnero, A. – Carvajal, M.: *Media Concentration in the European Market*. New Trends and Challenges, s. 162. Pamplona, Universidad de Navarra, 2002; Doyle, G.: *Media Ownership: The Economics and Politics of Convergence and Concentration in the UK and European Media*. London, Sage Publications 2002.

53 www.mediaguru.cz [30. 1. 2024].

54 Chaloupková, H.: *Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon)*. Komentář. Praha, C. H. Beck 2001, druhé vydání 2006; Sokol, T.: *Tisk a právo*. Tiskový zákon s komentářem. Praha, Orac 2001.

55 Chaloupková, H. – Holý, P. – Urbánek, J.: *Mediální právo*. Praha, C. H. Beck 2019.

56 Rozehnal, A.: *Mediální právo*. Plzeň, Aleš Čeněk 2004, další vydání vyšla v letech 2007, 2012 a 2015.

57 Rozehnal, A.: *Mediální zákony*. Komentář. Praha, ASPI 2007.

58 Částečně lze vycházet pouze z výročních zpráv a dalších dokumentů uložených ve veřejně dostupné sbírce listin obchodního rejstříku (díky které byla rozkryta vlastnická struktura prakticky všech sledovaných společností působících v oblasti periodického tisku) a z údajů dostupných přímo z obchodního rejstříku, přístupného na adrese www.justice.cz [30. 1. 2024].

59 Tato databáze je veřejně dostupná na adrese www.kultura.gov.si/media.cp2?tpl.main=media-table&uid=580 [27. 3. 2006].

kých vztahů. Tento fakt je do určité míry podložen ustanoveními relevantních právních předpisů.

Česká republika má rovněž vlastní národní instituci, která měří prodaný náklad periodik vydávaných těmi vydavateli, kteří si prodaný náklad přejí měřit. Je to ABC ČR (Audit Bureau of Circulations CZ – Kancelář ověřování nákladů tisku ČR), z.s.^{60, 61} Obdobné instituce existují i ve většině evropských států (např. na Slovensku je to ABC SR,⁶² v Maďarsku MATESZ,⁶³ v Polsku to byl nejprve ZKDP⁶⁴ a následně PBC,⁶⁵ v Německu IVW⁶⁶ a ve Francii OJD⁶⁷, po fúzi s AUDIPRESSE v prosinci 2015 přejmenovaná na ACPM⁶⁸).

Vlastnictví periodického tisku je mimořádně komplikované – výmluvně to dokládají rozsáhlé tabulky a přehledy připojené v přílohách této práce. S ohledem na prakticky neustálé změny ve vlastnictví periodického tisku bylo nutné údaje v této práci obsažené v průběhu jejího vytváření pravidelně aktualizovat a doplňovat.

Zdroji mé práce, skládané, obrazně řečeno, *po mnoho měsíců jako mozaika z jednotlivých střípků skla*, byly kromě výše uvedených hlavních titulů literatury zejména české také zahraniční články v odborném tisku, data Audit Bureau of Circulation Czech Republic (ABC ČR),⁶⁹ zprávy České tiskové kanceláře (ČTK), informace z českých i zahraničních internetových

60 ABC ČR (Audit Bureau of Circulations CZ – Kancelář ověřování nákladů tisku ČR), z.s. zajišťuje v České republice ověřování nákladu tisku. V České republice ověřování nákladu tisku probíhá od března 1993, kdy tuto službu začala organizačně a metodicky zajišťovat Unie vydavatelů. Od 1. 1. 1997 zajišťuje zveřejňování a ověřování nákladu tisku v plném rozsahu společnost osob ABC ČR, která je neziskovou organizací s tripartitním zastoupením vydavatelů (Česká unie vydavatelů, z.s. – UVDT), mediálních agentur (Asociace mediálních agentur – ASMEA) a inzerentů (České sdružení pro značkové výrobky – ČSZV). roce 2016 došlo ke změně jednoho ze zakladatelů ABC ČR – Asociace komunikačních agentur AKA vystoupila z členství v ABC ČR, kde jí nahradila ASMEA. V roce 2022 změnila společnost ABC ČR právní formu ze zájmového sdružení právnických osob na spolek. ABC ČR je členem IFABC (International Federation of Audit Bureaux of Circulations – Mezinárodní federace kanceláří ověřování nákladu tisku). Členové této federace jsou statutem zavázáni k dodržování mezinárodních standardů při publikování ověřených údajů.

61 ABC ČR (Audit Bureau of Circulations CZ – Kancelář ověřování nákladů tisku ČR), z.s., www.abccr.cz [17. 2. 2024], www.rocenkaunievydavatelu.cz/index.php?akce=naklad [2. 1. 2007].

62 Kancelária pre overovanie nákladov tlače – ABC SR (Audit Bureau of Circulation), www.abcsr.sk [17. 2. 2024].

63 Magyar Terjesztés Ellenőrző Szövetség (MATESZ) – Matesz Print Audit Gyorsjelentés www.matesz.hu [14. 12. 2023].

64 Zarząd Związku Kontroli Dystrybucji Prasy (ZKDP), www.zkdp.pl [21. 12. 2005].

65 Polskie Badania Czytelnictwa (PBC), www.pbc.pl [21. 12. 2023].

66 Informationsgemeinschaft zur Feststellung der Verbreitung von Werbeträgern eV (IVW), www.ivw.de [2. 3. 2023].

67 Association pour le Contrôle de la Diffusion des Médias (OJD), www.odj.com [5. 1. 2006].

68 Alliance pour les chiffres de la presse et des médias (ACPM), www.acpm.fr [5. 1. 2024].

69 Data ABC ČR (Audit Bureau of Circulation Česká republika) jsou dostupná na www.abccr.cz [28. 1. 2024], a to jako souhrnné náklady titulů/grafy vývoje nákladů (1993–95) a v plném rozsahu od roku 1996, srov. www.abccr.cz/tabgraf96-98/tabprod_nak96_98.html [10. 1. 2006].

stránek a publikací volně dostupných na internetu, ročenky České unie vydavatelů⁷⁰ (UVDT),⁷¹ a dále pak obchodní rejstřík,⁷² evidence skutečných majitelů,⁷³ právní normy, programová prohlášení a usnesení vlády České republiky,⁷⁴ konzultace s odborníky na problematiku vlastnictví periodického tisku a převážně zahraniční odborná literatura (viz výše). Významným zdrojem informací o vlastnické struktuře českých vydavatelství se ukázalo být zejména systematické prohledávání veřejně dostupné sbírky listin obchodního rejstříku (prakticky všechny dokumenty z posledních více než deseti let jsou již k dispozici v digitalizované formě na internetu,⁷⁵ ostatní pak na příslušných krajských soudech), neboť vydavatelé – obchodní společnosti jsou povinni ukládat do sbírky listin důležité dokumenty,⁷⁶ které jsou zdrojem cenných informací. Z hlediska již neexistujících, zaniklých společností a vydavatelů-fyzických osob se ukázala být srovnatelně důležitá databáze živnostenského rejstříku vedená Ministerstvem průmyslu a obchodu,⁷⁷ která dále kromě vydavatelů-právnických osob postihuje i vydavatele-fyzické osoby, a to i takové, které nejsou a nebyly zapsané do obchodního rejstříku.

Potřebné české právní normy jsem díky své profesi mohl získávat z právnických databázových systémů (ASPI, CODEXIS, Beck-online). Jako zdroje se osvědčily rovněž archiv Newton, archiv ČTK, databáze NKC, ANL a SKC v Ná-

70 Česká unie vydavatelů, z.s. (UVDT, do 3. 2. 2024 Unie vydavatelů, z.s., založena 10. 1. 1990) je spolkem (do 31. 12. 2013 občanským sdružením) podnikatelů a zaměstnavatelů v oboru vydávání periodického tisku. K základním cílům a zároveň předmětu činnosti UVDT patří rozvoj a vytváření podmínek pro svobodnou vydavatelskou činnost a prosazování principů svobody tisku, hájení profesionálních zájmů vydavatelů a zaměstnanců ve sdělovacích prostředcích, zastupování vydavatelů vůči státním orgánům, jiným institucím a osobám v mezinárodních organizacích, jejichž činnost je spojena s vydáváním tisku, reprezentace a propagace společných zájmů a aktivit členů. V UVDT jsou rozlišeny dva druhy členství. Řádným členem může být právnická nebo fyzická osoba oprávněná k vydávání periodického tisku, která vydává alespoň jeden titul periodického tisku, který má stanovenou cenu konečné spotřeby a jeho náklad je distribuován do volného prodeje nebo na předplatné. Přidruženým členem může být fyzická nebo právnická osoba, oprávněná k vydávání periodického tisku, která vydává alespoň jeden titul odborného tisku. Členství v UVDT není povinné, není ani předpokladem k vydávání periodického tisku.

71 Ročenky UVDT byly publikovány též na www.istrategie.cz [1. 11. 2006] a www.unievydavatelu.cz [24. 4. 2024].

72 Srov. § 1 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů: „*Veřejnými rejstříky právnických a fyzických osob podle tohoto zákona (dále jen „veřejný rejstřík“)* se rozumí spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně prospěšných společností.“.

73 <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik> [5. 4. 2025]

74 Tyto dokumenty jsou dostupné i na síti internet: srov. <http://racek.vlada.cz> [13. 1. 2006], <https://vlada.gov.cz> [13. 1. 2024].

75 www.justice.cz [13. 5. 2023].

76 Např. výroční zprávy, zápisy z valných hromad akciových společností, díky kterým se dá zjistit jinak obtížně dohledatelná akcionářská struktura společnosti atd.

77 <http://rzp.mpo.cz> [13. 5. 2023].

rodní knihovně ČR, databáze MDS (Media Data System, *MDS*),⁷⁸ elektronické archivy Mladé fronty DNES, Práva, Hospodářských novin, Lidových novin a Deníku, jakož i odborných časopisů Marketing & Media a Strategie a při vyhledávání zdrojů též články na mediálních serverech, zejména MediaGuru,⁷⁹ Louč,⁸⁰ Britské listy,⁸¹ Česká média,⁸² RadioTV,⁸³ stejně jako elektronická verze časopisu Listy.⁸⁴ Rovněž byly v maximální možné míře využity údaje institucí měřících prodaný náklad jednotlivých titulů periodického tisku.

78 Srov. www.mds.cz/obsah/ [13. 1. 2006], www.mds.cz/technicke_info/online.php3 [13. 1. 2006].

79 www.mediaguru.cz [30. 1. 2024].

80 www.louc.cz [12. 3. 2023].

81 www.blisty.cz [12. 3. 2023].

82 www.ceskamedia.cz [18. 3. 2023].

83 www.radiotv.cz [18. 3. 2023].

84 www.listy.cz [18. 3. 2023].

II. LEGISLATIVNÍ RÁMEC PERIODICKÉHO TISKU V ČESKÉ REPUBLICE

Tato kapitola, věnovaná legislativnímu zakotvení tištěných médií v ČR, se soustřeďuje zejména na ty právní normy, které česká tištěná média regulují nebo se jich jinak dotýkají. Ostatní právní předpisy, jejich struktura a právní řád jsou vysvětlovány pouze v té míře, v jaké takový výklad může posloužit pochopení celkové pozice právních předpisů upravujících oblast tištěných médií v rámci právního řádu České republiky.⁸⁵

II.1 PRÁVNÍ PŘEDPISY A JEJICH STRUKTURA, PRÁVNÍ ŘÁD

Právo jako takové se dělí na několik odvětví. Jednak je to právo veřejné a soukromé, jednak (nahlíženo na totéž právo z jiného úhlu pohledu) právo vnitrostátní, evropské a mezinárodní. Veřejné právo se vyznačuje nerovností subjektů, faktickou nadřazeností jednoho z nich (např. stát a občan) a soukromé naopak jejich rovností (občan a občan). Vnitrostátní právo je charakterizováno teritoriální omezeností, mezinárodní právo upravuje vztahy mezi státy. Toto dělení není jediné možné; pro účely této práce však není třeba rozvádět další způsoby třídění práva.

Právní řád je soubor právních norem, jež platí na určitém území. Zahrnuje v sobě jak právo veřejné, tak právo soukromé, stejně jako (nahlíženo na totéž právo jakožto soubor právních norem z jiného pohledu) vnitrostátní předpisy a mezinárodní smlouvy. Veškeré právní normy platí jednak samy o sobě, jednak v jediném a jednotném celku s vzájemnými vazbami a hierarchizací (o tom podrobněji v následující podkapitole *II.1.A Vnitrostátní předpisy ČR*).

II.1.A VNITROSTÁTNÍ PŘEDPISY ČR

Vnitrostátní předpisy se vyznačují různou právní silou (mírou závaznosti).⁸⁶ Nejvyšší právní sílu mají ústava a ústavní zákony, obsahující vymezení

85 Z tohoto důvodu je výklad o právních předpisech a právním řádu v kapitole II.1 omezen na nezbytně nutnou míru, která zohledňuje pouze základní skutečnosti a nerozebírá tuto problematiku detailně.

86 Právní síla je vlastnost právních předpisů, která spočívá v relevanci (vztahu mezi normami) odpovídající jejich postavení v hierarchii norem. Jedná se o formální kritérium dělení právních norem podle forem, ve jakých jsou tyto právní normy obsaženy.

základních hodnot a principů státu. Následují je ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, které mají přednost před zákony a ostatními mezinárodními smlouvami a jsou bezprostředně závazné.⁸⁷ Po zákonech a ostatních mezinárodních smlouvách, jež tvoří další rovinu právní síly, následují předpisy nižší právní síly (tzv. podzákonné předpisy) – nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, právní předpisy orgánů územní samosprávy atd. Přehledně to ukazuje tzv. *legislativní pyramida*⁸⁸. Přitom platí, že norma nižší právní síly nesmí odporovat normě vyšší právní síly. Jakákoli právní norma může být měněna nebo rušena pouze normou stejné nebo vyšší právní síly.

Po roce 1989 nebyl právní systém Československé socialistické republiky (ČSSR, Československa) jako bývalého komunistického státu nahrazen⁸⁹ najednou systémem jiným, adaptovaným na podmínky tržního prostředí, i když to tehdy někteří právní teoretici navrhovali.⁹⁰ Vznikla tak nutnost adaptovat právní normy, které prakticky bez výjimky měly své kořeny v diametrálně odlišném minulém společensko-politickém systému, na prostředí tržní ekonomiky a dále je systematicky doplňovat novelizacemi.

Prakticky celý složitý vývoj legislativy, kterým státy západní Evropy prošly během několika desítek let, se u nás koncentroval do několika málo roků. Díky těmto závažným, rozsáhlým a překotným změnám, kterými český právní řád a česká společnost obecně od roku 1989 prošly, se aktuální stala též jistá a v jistých ohledech bohužel dlouho patrná mezerovitost tohoto právního řádu, která je v některých ohledech (např. nedokonalost trestněprávních předpisů) zřejmá i v současnosti.

II.1.B VYHLÁŠENÉ MEZINÁRODNÍ DOHODY

Vyhlášené mezinárodní dohody se po svém přijetí stávají součástí vnitrostátního právního pořádku a zpravidla mají sílu zákonů. Výjimkou jsou dohody o lidských právech a základních svobodách, jež stojí mezi rovinou ústavních zákonů a rovinou zákonů a ostatních mezinárodních smluv, jak je již řečeno výše.⁹¹ To, že se stát stane signatářem mezinárodní dohody, má četné důsledky, z nichž nejdůležitější je povinnost dodržovat sjednaná ustanovení a v návaznosti na to také nést případné mezinárodněprávní důsledky porušení takových ustanovení.

87 Srov. čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

88 Viz příloha I. Tzv. *legislativní pyramida*.

89 Ani v žádném jiném postkomunistickém státě tzv. středovýchodní, resp. východní Evropy nebylo takové nahrazení provedeno.

90 Srov. Pelikánová, I. a kol.: *Obchodní právo*. Praha, Codex Bohemia 1999.

91 Srov. čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

II.1.C EVROPSKÉ PRÁVO

Právo Evropské unie⁹² (EU) je systém původně mezinárodních smluv a obyčejů, který upravuje vztahy mezi státy v rámci evropských společenství. Od rozsudku *Costa v. ENEL* má evropské právo stále více federální charakter, což se projevuje zejména v nařízeních, neboť jsou přímo použitelná.⁹³ Evropské právo svou podstatou stojí nad národním právem jednotlivých států Evropské unie (jak vyplývá z tzv. zásady přednosti unijního práva).⁹⁴ Právní řád Evropské unie bývá označován termínem *acquis communautaire*;⁹⁵ jeho jádrem původně byly tři zakládající smlouvy, jednak *Pařížská smlouva* z 18. dubna 1951⁹⁶ a dvě *Římské smlouvy* z 25. března 1957.⁹⁷ Tím, že se evropské státy začaly postupně po druhé světové válce sjednocovat, začal stoupat i význam práva

92 Evropská unie byla založena Maastrichtskou smlouvou 7. 2. 1992 v Maastrichtu. Tato smlouva vstoupila v platnost 1. 11. 1993; měla být prvním krokem k tehdy zamýšlenému společnému ústavnímu systému zemí EU. Další krok v tomto směru představovala Amsterdamská smlouva, která byla podepsána 2. 10. 1997 v Amsterdamu a vstoupila v platnost 1. 5. 1999. Následovala Niceská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Římské smlouvy. Byla podepsána 26. 2. 2001 mezi členskými státy Evropské unie na zasedání Evropské rady ve francouzském Nice. Po ratifikaci ve všech tehdejších členských zemích EU vstoupila v platnost 1. 2. 2003. Smlouva z Nice měla primárně institucionálně připravit Evropskou unii na rozšíření o 10 nových zemí a zabezpečit její fungování do budoucna.

Po neúspěchu Smlouvy o Ústavě pro Evropu („Ústavy EU“, „euroústavy“), odmítnuté referendy v Nizozemsku a Francii v roce 2005, bylo přikročeno k změnám prostřednictvím novelizace stávajících smluv s cílem zajistit efektivní fungování Evropské unie do budoucna. Nová smlouva byla ratifikována všemi členskými státy EU a 1. 12. 2009 nabyla účinnosti – první den měsíce následujícího po tom, co Česká republika uložila svou ratifikaci v Římě, k čemuž došlo dne 13. 11. 2009. Na rozdíl od Smlouvy o Ústavě pro Evropu – která dosavadní smlouvy měla nahradit – novelizovala Lisabonská smlouva stávající evropské zakládající smlouvy, které v pozměněné podobě zůstávají dále v platnosti. Obsah Lisabonské smlouvy byl vypracován v bilaterálních jednáních během německého předsednictví v Radě Evropské unie v první polovině 2007, definitivně dohodnuty a schváleny na zasedání Evropské rady v Bruselu 21. až 23. 6. 2007. Evropská rada dále udělila mandát Mezivládní konferenci k vypracování Lisabonské smlouvy, která měla být ratifikována do poloviny roku 2009.

93 Srov. https://iuridictum.pecina.cz/w/Evropské_právo [28. 6. 2024].

94 Pro právo EU je charakteristické, že může být bezprostředně vymahatelné před soudy členských států EU („přímý účinek“) a že právo členských států EU lze prohlásit za nepoužitelné, jestliže je v rozporu s právem EU („nadřazenost“ práva EU).

95 *Acquis communautaire* je francouzský termín pro právní řád Evropské unie. Označuje souhrn všech právních pravidel v jakékoliv formě (obecně závazných i individuálně závazných aktů) a dokonce i právně nezávazných dokumentů (deklarace, prohlášení, Bílé knihy, strategie atd.), které se vztahují k činnosti Evropské unie. Srov. Šišková, N. – Stehlík, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha, Linde, 2007, s. 74. Do češtiny pojem nebývá překládán. Odborné slovníky uvádějí český smyslový překlad „komunitární bohatství“. Srov. Tichý, L. – Svoboda, P. – Zemánek, J.: *Čtyřjazyčný slovník evropského práva*. 3. rozšířené vydání. Praha, Linde, 2005, s. 13. Pojem byl zaveden Maastrichtskou smlouvou a začal se následně v širokém měřítku užívat v odborném prostředí i v médiích jako ustálené slovní spojení.

96 Vstoupila v platnost 23. 7. 1952, založila Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO = Montánní unie); platnost smlouvy skončila po padesáti letech 23. 7. 2002.

97 Vstoupily v platnost 1. 1. 1958, založily Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM) a Evropské hospodářské společenství (EHS).

EU. Právo EU je právně závazné a veřejně dostupné ve všech úředních jazycích EU.⁹⁸

Dva hlavní prameny práva EU jsou primární právo a sekundární právo. Primární právo představují smlouvy formulující právní rámec Evropské unie. Sekundární právo se skládá z právních nástrojů založených na těchto smlouvách, jako jsou nařízení, směrnice, rozhodnutí a dohody. Kromě toho existují obecné zásady práva EU, judikatura vytvořená Soudním dvorem Evropské unie a mezinárodní právo.

Primární právo lze považovat za nejvyšší pramen práva Evropské unie. Stojí na vrcholu evropského právního řádu a tvoří jej především tři výše uvedené zakládací smlouvy včetně k nim připojených dodatků, příloh a změn, protokoly a přílohy ke smlouvám, smlouvy o přistoupení členských států k Evropské unii a ostatní smlouvy. Tyto smlouvy společně upravují rozdělení pravomocí mezi Unii a členskými státy, definují proces rozhodování, pravomoci orgánů EU a rozsah jejich činnosti v rámci jejich oblasti kompetence. K poslední změně primárního práva došlo na základě Lisabonské smlouvy, která vstoupila v platnost v prosinci 2009.⁹⁹

Sekundární právo se skládá z takzvaných jednostranných aktů a dohod. Jednostranné akty jsou především ty akty, které jsou uvedené v článku 288 Smlouvy o fungování EU.¹⁰⁰ nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporu-

98 Internetové stránky EUR-Lex poskytují přístup k úplnému znění právních dokumentů EU ve všech těchto jazycích a umožňují vyhledávat konkrétní právní předpisy. Srov. <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html> [28. 6. 2024].

99 Lisabonská smlouva (celým názvem *Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství*, v době přijetí též *Reformní smlouva*) je mezinárodní smlouva, jejímž cílem bylo především reformovat instituce Evropské unie a její fungování. Byla podepsána 13. 12. 2007 v Lisabonu, Českou republikou byla ratifikována jako poslední zemí EU 3. 11. 2009 a vstoupila v platnost 1. 12. 2009.

100 Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU), jako výsledek Lisabonské smlouvy, byla vytvořena ze Smlouvy o založení Evropského společenství (Smlouva o ES), jak byla zavedena Maastrichtskou smlouvou. Samotná Smlouva o ES byla založena na Smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství (SEHS) podepsané v Římě 25. 3. 1957. Vytvoření Evropské unie na základě Maastrichtské smlouvy (7. 2. 1992) představovalo další krok na cestě za politickým sjednocením Evropy. Evropská unie však nenahradila Evropská společenství, ale namísto toho je sdružila pod jednu střechu na základě „třípilířové struktury“:

- první pilíř se skládal z Evropských společenství (ES, Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO) do roku 2002 a smlouva Euratom);
- druhý pilíř tvořila spolupráce mezi zeměmi EU na základě společné zahraniční a bezpečnostní politiky;
- třetí pilíř zaštiťoval spolupráci mezi zeměmi EU na poli spravedlnosti a vnitřních věcí.

Každá nová smlouva vede k přečíslování článků. Lisabonská smlouva zase přejmenovala Smlouvu o ES na SFEU, která sloučila 3 pilíře do reformované EU a byla opět přečíslována.

SFEU patří spolu se Smlouvou o Evropské unii (SEU) ke dvěma hlavním smlouvám EU. Definuje zásady a cíle EU a rozsah působnosti v rámci oblastí své politiky, a tak představuje podrobný základ práva EU. Dále popisuje organizační a funkční podrobnosti institucí Evropské unie. Srov. <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/treaty-on-the-functioning-of-the-european-union.html> [28. 6. 2024].

čení. Kromě toho existují zvláštní akty založené na předchozích smlouvách: například v oblasti trestních věcí zůstávají v platnosti „rámcová rozhodnutí“ (ta byla přijata dříve, než vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, kdy justiční a policejní spolupráce v trestních věcech měla zvláštní status). Právně závazné akty přijaté legislativním postupem (jako nařízení, směrnice a rámcová rozhodnutí) jsou označovány jako legislativní akty nebo „legislativa“. Dohody zahrnují mezinárodní dohody nebo úmluvy podepsané Společenstvím nebo Evropskou unií a zemí nebo organizací mimo EU, dohody mezi členskými státy a interinstitucionální dohody uzavřené různými orgány EU.¹⁰¹

II.2 POZICE MEDIÁLNÍ LEGISLATIVY V RÁMCI ČESKÉHO PRÁVNÍHO ŘÁDU: VÝVOJ TISKOVÉHO PRÁVA V LETECH 1989–2024

II.2.A OBECNÉ A SPECIÁLNÍ PRÁVNÍ NORMY REGULUJÍCÍ TIŠTĚNÁ MÉDIA S VÝJIMKOU TISKOVÉHO ZÁKONA

Již 29. listopadu 1989 přijalo Federální shromáždění (FS) ústavní zákon,¹⁰² který z československé ústavy¹⁰³ vypustil článek 4 o vedoucí úloze Komunistické strany Československa (KSČ) ve společnosti i ve státě.¹⁰⁴ Tento ústavní zákon nabyl účinnosti o den později. I na základě této změny ústavy přestala média podléhat kontrole Ústředního výboru (ÚV) a dalších orgánů KSČ a Národní fronty.

Přechod od centrálně plánované ekonomiky k ekonomice tržní byl v České republice prováděn postupně, v několika krocích a větším množstvím

101 Internetové stránky EUR-Lex <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html> [28. 6. 2024] poskytují kromě úplného znění všech právních dokumentů EU také „shrnutí právních předpisů EU“ <https://eur-lex.europa.eu/browse/summaries.html> [28. 6. 2024], které stručným a přehledným způsobem uvádějí hlavní aspekty právních předpisů EU. Ve formě informačních přehledů členěných podle tematických oblastí korespondujících s aktivitami EU https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic_cs [28. 6. 2024] poskytují přibližně 2 000 shrnutí právních předpisů EU. Rozsah tematických oblastí sahá od zemědělství až po dopravu a databáze tak představuje komplexní a aktuální informace o právních předpisech EU. Avšak chybí zde informace o právních rozhodnutích, která mají pouze dočasný význam, jako např. rozhodnutí o grantech. Dále existuje databáze EUR-Lex <https://eur-lex.europa.eu/collection/legislative-procedures.html?locale=cs> [28. 6. 2024], která sleduje veškeré legislativní návrhy v průběhu legislativního procesu orgánů EU, a databáze Europe Direct https://european-union.europa.eu/contact-eu_cs [28. 6. 2024], která doplňuje výše uvedené o uživatelsky přívětivá shrnutí mnohdy dlouhých a technických právních předpisů EU (a rovněž odpovídá na dotazy občanů týkajících se EU). Srov. https://e-justice.europa.eu/3/CS/eu_law [28. 6. 2024].

102 Ústavní zákon č. 135/1989 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky.

103 Ústava Československé socialistické republiky, č. 100/1960 Sb., nabyla účinnosti 11. 7. 1960, byla zrušena Ústavou České republiky, která nabyla účinnosti 1. 1. 1993.

104 *Vedoucí silou ve společnosti i ve státě je předvoj dělnické třídy, Komunistická strana Československa, dobrovolný bojový svazek neaktivnějších a neuvědomělejších občanů z řad dělníků, rolníků a inteligence.*

právních předpisů. Dne 23. dubna 1990 vstoupil v platnost zákon o soukromém podnikání občanů,¹⁰⁵ jímž byla občanům Československa dána možnost individuálně soukromě podnikat. Ve stejné době byl novelizován hospodářský zákoník¹⁰⁶ a vznikl provizorní zákon o akciových společnostech.¹⁰⁷

18. května 1990 bylo přijato zákonné opatření o některých opatřeních týkajících se majetku politických stran, politických hnutí a společenských organizací,¹⁰⁸ jež bylo krátce nato doplněno nařízením vlády České a Slovenské Federativní republiky (ČSFR) o odnětí nemovitého majetku státu v trvalém užívání Komunistické strany Československa;¹⁰⁹ ve své podstatě se jednalo se o moratorium na hospodaření s movitými i nemovitými věcmi politických stran a organizací Národní fronty.¹¹⁰ Definitivní přechod těchto věcí na stát byl v případě majetků KSČ a Socialistického svazu mládeže (SSM) proveden 16. listopadu 1990 dvěma ústavními zákony, ústavním zákonem o navrácení majetku KSČ lidu ČSFR¹¹¹ a ústavní zákon o navrácení majetku SSM lidu ČSFR.¹¹²

V říjnu 1990 schválilo Federální shromáždění tzv. zákon o malé privatizaci, který umožnil dražit majetek státních organizací v oblasti obchodu, služeb a drobné výroby, avšak s výjimkou zemědělství.¹¹³

105 Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů; zákon nabyl účinnosti 1. 5. 1990.

106 Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník; zákon byl zrušen 1. 1. 1992, kdy nabyla účinnosti právní úprava obsažená v obchodním zákoníku.

107 Zákon č. 104/1990 Sb., o akciových společnostech, z 18. 4. 1990; zákon byl zrušen 1. 1. 1992, kdy nabyla účinnosti právní úprava obsažená v obchodním zákoníku.

108 Zákonné opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 177/1990 Sb., o některých opatřeních týkajících se majetku politických stran, politických hnutí a společenských organizací.

109 Nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 212/1990 Sb., o odnětí nemovitého majetku státu v trvalém užívání Komunistické strany Československa.

110 Srov. § 1 odst. 1 až 5 nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 212/1990 Sb., o odnětí nemovitého majetku státu v trvalém užívání Komunistické strany Československa:

1. Převody vlastnictví nemovitého majetku politických stran, společenských organizací, Národní fronty, jejich orgánů a složek s právní subjektivitou, jakož i jejich právních nástupců se zakazují, jestliže těchto organizací byly poskytovány dotace ze státních rozpočtů v době do 31. 12. 1989. Zákaz se nevztahuje na převody nemovitého majetku na stát.

2. K platnosti smluv uzavíraných organizacemi uvedenými v odstavci 1 o převodu vlastnictví movitých věcí mimo obvyklé hospodaření, s výjimkou převodu na stát, se vyžaduje předchozí souhlas federálního ministerstva financí, pokud v jednotlivém případě hodnota převáděné věci, popřípadě věci, přesahuje částku 5000,- Kč.

3. Nakládání s prostředky organizací uvedených v odstavci 1 uloženými na účtech termínovaných vkladů u bank a spořitelén se zakazuje. Nakládat s prostředky na běžných účtech, s pohledávkami a jinými majetkovými právy mohou organizace uvedené v odstavci 1 jen v rámci obvyklého hospodaření.

4. Výjimky z ustanovení odstavců 1 a 3 může povolit federální ministerstvo financí.

5. Právní úkony učiněné v rozporu s ustanoveními odstavců 1 až 4 jsou neplatné.

111 Zákon č. 496/1990 Sb., ústavní zákon o navrácení majetku Komunistické strany Československa lidu České a Slovenské Federativní republiky.

112 Zákon č. 497/1990 Sb., ústavní zákon o navrácení majetku Socialistického svazu mládeže lidu České a Slovenské Federativní Republiky.

113 Zákon č. 427/1990 Sb., o převezech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby, z 25. 10. 1990.

V únoru 1991 pak přijal parlament jednu z nejdůležitějších právních norem v oblasti podnikání a přechodu k tržní ekonomice, tzv. zákon o velké privatizaci,¹¹⁴ kterým byl ustaven Fond národního majetku a stanovena pravidla přechodu státního vlastnictví do soukromých rukou. Když byl 2. října 1991 přijat živnostenský zákon¹¹⁵ a krátce nato, 5. listopadu 1991, nový obchodní zákoník,¹¹⁶ dostal právní rámec nového tržního hospodářství založeného na soukromém podnikání základní podobu. Jak obchodní zákoník, tak živnostenský zákon prošly do současnosti mnoha desítkami novelizací, které je zásadně proměnily, a to v souladu s celkovým vývojem právního řádu a úpravami právních předpisů souvisejícími se vstupem ČR do EU.

Dne 9. ledna 1991 byla Federálním shromážděním přijata Listina základních práv a svobod.¹¹⁷ Listina základních práv a svobod se tak stala součástí ústavního pořádku ČSFR. Z hlediska periodického tisku byl nejdůležitější §17¹¹⁸.

Krátce poté, 27. února 1991, byl Českou národní radou přijat zákon o neperiodických publikacích.¹¹⁹ Tento zákon definoval některé základní pojmy (neperiodická publikace,¹²⁰ vydavatel neperiodické publikace), určil povinnosti vydavatelů (ohlašovací povinnost na Ministerstvu kultury, předávání povinných výtisků) a sankce za porušení zákona. Tímto zákonem bylo zrušeno několik jiných právních předpisů, mj. původní zákon o neperiodických publikacích.¹²¹

Žádný právní předpis se však nevěnoval podrobnější úpravě majetkových poměrů v tištěných médiích. Jediným zákonem, který od počátku 90. let jistým způsobem omezoval vlastnické poměry v tištěných médiích, byl zákon

114 Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.

115 Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon); zákon nabyl účinnosti 1. 1. 1992.

116 Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zrušil zákon č. 104/1990 Sb. o akciových společnostech; zákon nabyl účinnosti 1. 1. 1992.

117 Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění ČSFR; ústavní zákon nabyl účinnosti 8. 2. 1991.

118 1. Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

2. Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

3. Cenzura je nepřipustná.

4. Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

5. Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.

119 Zákon č. 106/1991 Sb., o neperiodických publikacích; zákon nabyl účinnosti 1. 5. 1991.

120 Neperiodické publikace byly rozmnoženy literárních, vědeckých a uměleckých děl, zejména tiskoviny, zvukové, obrazové a zvukově obrazové snímky, které jsou vydávány jednorázově, popřípadě jednou ročně anebo po částech i častěji.

121 Zákon č. 94/1949 Sb., o vydávání a rozšiřování knih, hudebnin a jiných neperiodických publikací, ve znění pozdějších předpisů.

o ochraně hospodářské soutěže,¹²² který nabyl účinnosti 1. března 1991. Tento zákon stanovil, že pokud by ekonomický subjekt získal dominantní postavení definované¹²³ překročením hranice podílu 30 procent na relevantním trhu, musel by získat souhlas tehdejšího Federálního ministerstva pro hospodářskou soutěž, resp. s účinností od 29. října 1992 Úřadu pro hospodářskou soutěž.¹²⁴

4. října 1991 přijalo FS tzv. lustrační zákon,¹²⁵ který zavedl tzv. lustrační osvědčení jako předpoklad pro výkon funkcí v orgánech a organizacích v tomto zákoně uvedených.¹²⁶ Šlo o funkce obsazované volbou, jmenováním nebo ustanovováním.

Po rozpadu Československa se Listina základních práv a svobod stala součástí ústavního pořádku České republiky;¹²⁷ odkaz na ni byl obsažen přímo v Ústavě ČR,¹²⁸ která byla přijata bezprostředně před Listinou. Česká republika „recepčním“ ústavním zákonem¹²⁹ o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky převzala právní řád bývalé ČSFR. Tímto zákonem byl převzat prakticky celý československý právní systém (s výjimkou ustanovení podmíněných toliko existencí České a Slovenské Federativní Republiky a příslušností České republiky k ní¹³⁰) jako právní řád České republiky. Následně byl přijat související ústavní zákon o některých dalších opatřeních souvisejících se zánikem České a Slo-

122 Zákon č. č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (zákon zrušen s účinností k 1. 7. 1997 a nahrazen zákonem č. 143/2001 Sb.

123 Srov. § 9 odst. 2 zákon č. č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže.

124 V oblasti periodického tisku však vznikl problém, jak definovat „relevantní trh“. Tento problém řešilo správní řízení ÚOHS v kauze povolení sloučení vydavatelských společností Vydavatelství Vltava a.s., Vydavatelství Labe a.s., PNPRESS, a.s., PRAGOPRINT a.s. a dalších do společnosti VLTAVA-LABE-PRESS a.s. a akvizice deníků ZN Noviny, Slovo, Moravské noviny Rovnost, Moravské noviny Svoboda, síť regionálních titulů Den a mnoha regionálních zpravodajských týdeníků. V roce 2001 bylo správní řízení na ÚOHS uzavřeno s tím, že postavení VGP není dominantní, neboť tento trh se skládá jak z regionálního, tak z celostátního denního tisku (viz podkapitola *Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2024*). Tento právní názor má své četné kritiky, srov. Čelovský, B.: Pohřeb českého tisku. In: Týdeník Sondy č. 17/ročník XV., 5. 5. 2005, též na www.tydenik-sondy.cz/200517/2005170103.htm [7. 12. 2005].

125 Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanovují některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky; zákon nabyl účinnosti 5. 11. 1991.

126 Mj. Československém rozhlasu, Českém rozhlasu, Slovenském rozhlasu, Československé televizi, České televizi, Slovenské televizi, Československé tiskové kanceláři, Československé tiskové kanceláři České republiky a Československé tiskové kanceláři Slovenské republiky.

127 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, z 16. 12. 1992.

128 Srov. čl. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky: *součástí ústavního pořádku České republiky je Listina základních práv a svobod*. Ústava ČR nabyla účinnosti 1. 1. 1993.

129 Ústavní zákon č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, přijat 15. 12. 1992; nabyl účinnosti 31. 12. 1992.

130 Srov. § 1 odst. 1 zákona č. 4/1993 Sb.

venské Federativní Republiky,¹³¹ jenž se týkal zejména přechodu funkcí soudců a prokurátorů.

8. února 1995 byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu (PSP ČR) přijat nový zákon o neperiodických publikacích,¹³² který nahradil čtyři roky starou právní normu (viz výše), zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích. Tento zákon o pouhých osmi paragrafech definoval neperiodické publikace poněkud odlišně¹³³ než předchozí zákon, přičemž taxativním výčtem zároveň určil okruh tiskovin, na které se nevztahuje.¹³⁴ Současně stanovil povinnost zveřejňování povinných údajů¹³⁵ a okruh subjektů oprávněných obdržet povinný výtisk neperiodické publikace.¹³⁶

O den později, 9. února 1995, přijala Poslanecká sněmovna zákon o regulaci reklamy.¹³⁷ Tento zákon definoval pojem reklamy,¹³⁸ a to odlišně od platného zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Komunikačními médii se pro účely tohoto zákona rozuměly televize, rozhlas, nosiče audiovizuálních děl, periodický tisk a neperiodické publikace, dopravní prostředky, plakáty a letáky, jakož i další komunikační prostředky umožňující přenos informací. Některé druhy reklamy reguloval z hlediska obsahu, přičemž některé omezil¹³⁹

131 Ústavní zákon č. 29/1993 Sb., o některých dalších opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, přijat 22. 12. 1992; nabyl účinnosti 1. 1. 1993.

132 Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích; zákon nabyl platnosti 14. 3. 1995 a účinnosti 1. 1. 1996.

133 Srov. § 1 odst. 1 zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích: Pro účely tohoto zákona neperiodické publikace jsou rozmnoženiny literárních, vědeckých a uměleckých děl určené k veřejnému šíření, které jsou vydávány jednorázově, popřípadě jednou ročně anebo po částech i častěji, tvoří-li obsahově jeden celek.

134 Srov. § 1 odst. 3 zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích: a) rozmnoženiny audiovizuálních děl, b) rozmnoženiny, které slouží provozní potřebě při výrobě a odbytu výrobků nebo při poskytování služeb, nebo rozmnoženiny, jež jsou součástí výrobků, c) bankovky, poštovní známky, mince, platební známky, kolkové známky, poštovní ceniny, losy a cenné papíry, d) plastické a nástěnné mapy, globy a základní a tematická státní mapová díla v analogové a digitální formě, e) trojrozměrné rozmnoženiny výtvarných děl, f) rozmnoženiny programu počítačů, g) propagační materiály politických stran a politických hnutí, občanských sdružení, organizací s mezinárodním prvkem, nadací, církví a náboženských společností, h) rozmnoženiny vydané v cizině, pokud vydavatel nemá organizační složku na území České republiky.

135 Srov. § 2 zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích: název díla, jména autorů, obchodní jméno a sídlo vydavatele, označení nositele autorských práv atd.

136 Srov. § 3 zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích.

137 Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání; zákon nabyl platnosti 14. 3. 1995 a účinnosti 1. 4. 1995.

138 Srov. § 1 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Reklamou se pro účely tohoto zákona rozumí přesvědčovací proces, kterým jsou hledání uživatelé zboží, služeb nebo jiných výkonů či hodnot prostřednictvím komunikačních médií.

139 Na sklonku roku 2024 mezi druhy reklamy podléhající značným omezením patřila srovnávací reklama, reklama zaměřená na mládež, reklama na tabákové výrobky mimo rozhlas a televizi, reklama na elektronické cigarety (téměř zakázána), reklama na alkoholické nápoje, reklama na léčivé přípravky určené k podávání lidem (humánní léčivé přípravky) (i) určená široké veřejnosti, (ii) zaměřená na odborníky, reklama podporující darování lidských tkání a buněk, reklama na potraviny a kojeneckou výživu, reklama na přípravky na ochranu rostlin a pomocné

a další zcela zakázal.¹⁴⁰ V neposlední řadě pak určil dozorové orgány¹⁴¹ a stanovil sankce za porušení svých ustanovení.¹⁴² Reklama v českém periodickém tisku není regulována z hlediska množství.¹⁴³

Změnou zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích,¹⁴⁴ jež byla přijata 17. prosince 1996, bylo mj. stanoveno, že politické strany a hnutí mohou zakládat obchodní společnosti, družstva nebo se účastnit jako společníci nebo členové na již založené obchodní společnosti nebo družstvu jen tehdy, je-li výlučným předmětem jejich činnosti mj. provozování vydavatelství, nakladatelství a tiskáren, publikační a propagační činnost příslušné strany či hnutí.

Po přijetí tohoto zákona nebyla několik let v oblasti právních předpisů dotýkajících se tištěných médií – až na většinou méně důležité novelizace již

prostředky, reklama na veterinární léčivé přípravky, reklama na dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby, reklama na hazardní hry, reklama na zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro (i) určená široké veřejnosti, (ii) zaměřená na odborníky a zaměstnance poskytovatele zdravotních služeb, reklama na výrobky cílící na zdraví, reklama na medikovaná krmiva a meziprodukty, reklama na střelné zbraně a střelivo, reklama na činnosti v pohřebnictví.

reklama na tabákové výrobky, alkoholické nápoje, humánní léčivé přípravky, humánní léčivé přípravky zaměřené na širokou veřejnost, humánní léčivé přípravky zaměřené na odborníky, zdravotnické prostředky, potraviny a kojeneckou výživu, přípravky na ochranu rostlin, střelné zbraně a střelivo a pohřebnictví.

- 140 Na sklonku roku 2024 mezi zakázané druhy reklamy patřila reklama zboží, služeb nebo jiných výkonů či hodnot, jejichž prodej, poskytování nebo šíření je v rozporu s právními předpisy, reklama, která je nekalou obchodní praktikou podle zvláštního právního předpisu (tj. zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů), nevyžádaná reklama v listinné podobě, pokud adresáta obtěžuje, reklama šířená na veřejně přístupných místech mimo provozovnu jiným způsobem než prostřednictvím reklamního nebo propagačního zařízení zřízeného podle zvláštního právního předpisu, pokud je tak stanoveno nařízením obce v přenesené působnosti, reklama na hazardní hru provozovanou bez základního povolení podle zákona upravujícího hazardní hry, reklama, která je v rozporu s dobrými mravy, šíření anonymního oznámení týkajícího se voleb v době od vyhlášení voleb do ukončení hlasování, reklama, která, pokud jde o osoby mladší 18 let (i) podporuje chování ohrožující jejich zdraví, psychický nebo morální vývoj, (ii) využívá jejich zvláštní důvěry vůči jejich rodičům nebo zákonným zástupcům nebo jiným osobám, (iii) je nevhodným způsobem ukazuje v nebezpečných situacích, reklama podporující chování poškozující zdraví lidí nebo ohrožující bezpečnost osob nebo majetku, jakož i jednání poškozující zájmy na ochranu životního prostředí, reklama na tabákové výrobky v elektronických médiích, reklama na elektronické cigarety (s výjimkami), klamavá reklama, klamavé označení zboží nebo služby, dotěrné obtěžování.

- 141 Srov. § 7 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

- 142 Srov. § 8 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

- 143 Z hlediska množství je regulována pouze v médiích elektronických, srov. ustanovení § 50 a § 51 zákona č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- 144 Zákon č. 322/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů; zákon nabyl účinnosti 1. 1. 1997.

existujících zákonů – přijata žádná právní norma. Teprve v roce 2000, po předchozím přijetí zákona o svobodném přístupu k informacím (viz následující podkapitola *II.2.B Tiskový zákon*), byl 4. dubna 2000, paralelně s tiskovým zákonem, přijat též zákon o ochraně osobních údajů,¹⁴⁵ který upravil ochranu osobních údajů, práva a povinnosti při zpracování těchto údajů a stanovil podmínky, za nichž lze předávat osobní údaje do ciziny, a nový autorský zákon,¹⁴⁶ jež Poslanecká sněmovna přijala o tři dny později. Tento zákon nahradil původní normu z roku 1965.¹⁴⁷ Podrobně upravuje osobnostní a majetková práva autora k jeho dílu, práva související s právem autorským,¹⁴⁸ právo pořizovatele k jím pořízené databázi, ochranu a kolektivní správu práv autorských a práv souvisejících s právem autorským. Obsahuje rovněž ustanovení o ochraně autorských práv.

1. července 2001 byl nahrazen původní zákon na ochranu hospodářské soutěže novým.¹⁴⁹ Tento zákon zakazuje a považuje za neplatné dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí jejich sdružení a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě,¹⁵⁰ pokud zákon o ochraně hospodářské soutěže nebo zvláštní zákon nestanoví jinak nebo Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) nepovolí výjimku. Mezi dohodami narušujícími soutěž jsou uvedeny rovněž horizontální a vertikální dohody soutěžitelů.¹⁵¹

Dominantní postavení na trhu je tímto zákonem definováno podrobněji a se zahrnutím více kritérií (hospodářská a finanční síla soutěžitelů, právní, resp. další překážky vstupu na trh pro další soutěžitele, stupeň vertikální integrace soutěžitelů, struktura trhu a velikost tržního podílu nejbližších konkurentů).¹⁵²

145 Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů; zákon nabyl platnosti 25. 4. 2000 a účinnosti 1. 6. 2000, §§ 16, 17 a 35 až 1. 12. 2000.

146 Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon); zákon nabyl platnosti 12. 5. 2000 a účinnosti 1. 12. 2000.

147 Zákon č. 35/1965 Sb., o právu autorském (autorský zákon).

148 1. právo výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu,
2. právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu,
3. právo výrobce zvukové obrazového záznamu k jeho záznamu,
4. právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho vysílání,
5. právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv,
6. právo nakladatele na odměnu,
7. právo vydavatele tiskové publikace, srov. § 1 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

149 Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů; zákon nabyl platnosti 27. 4. 2001 a účinnosti 1. 7. 2001.

150 Srov. § 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

151 Srov. § 5 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

152 Srov. § 10 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

I definice zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů je podrobnější. Hranice dominantního postavení na trhu byla však tímto zákonem zvýšena ze 30 na 40 procent.¹⁵³ Zákon o ochraně hospodářské soutěže se podrobně zabývá i spojováním podniků soutěžitelů a v jejím rámci definicí případů, kdy je nutný souhlas ÚOHS, přičemž za základní kritérium byla zvolena výše obrátu.¹⁵⁴

Od roku 2001 omezuje vlastnické poměry v médiích též nový zákon o rozhlasovém a televizním vysílání,¹⁵⁵ který byl přijat 26. června 2001. Tento zákon stanovil limity pro křížové vlastnictví rozhlasových a televizních stanic. Stanovil¹⁵⁶ tak, že jedna právnická či fyzická osoba nesmí být vlastníkem více než jedné licence na celoplošné televizní, resp. rozhlasové vysílání, zakázal majetková propojení provozovatelů celoplošného vysílání, omezil možnosti vytváření programových sítí a stanovil oznamovací povinnost při sloučení provozovatelů vysílání, resp. převzatého vysílání.¹⁵⁷ S nástupem digitálního vysílání bylo dále doplněno, že jedna právnická osoba nebo jedna fyzická osoba nesmí být současně držitelem více než dvou licencí k provozování celoplošného digitálního televizního vysílání opravňujících k šíření plnoformátových programů.¹⁵⁸ Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání je dodnes jedinou právní normou, která v Česku omezuje křížové vlastnictví médií.

V oblasti tištěných médií však ani značné legislativní změny, jež se v oblasti mediálního práva odehrály po roce 1999, nijak nezměnily dosavadní liberální přístup českého státu k otázce vlastnictví médií. Periodický tisk (s výjimkou inzertních tiskovin) byl dlouhou dobu zařazen do snížené 5procentní sazby DPH,¹⁵⁹ což bylo v roce 2000 hodnoceno maastrichtským EJC jako for-

153 Srov. § 10 odst. 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

154 Srov. § 12 a násl. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

155 Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů; zákon nabyl účinnosti 4. 7. 2001.

156 Srov. Část šestou – Zajištění plurality informací v rozhlasovém vysílání a televizním vysílání (§ 55–58) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

157 Celostátní (celoplošné) vysílání je v tomto zákoně definováno jako takové vysílání, které může ve vymezeném územním rozsahu přijímat v případě rozhlasového vysílání alespoň 80 % a v případě televizního vysílání alespoň 70 % obyvatel České republiky počítaných podle údajů vyplývajících z posledního sčítání lidu, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Propojování lokálních stanic do vysílacích sítí je povoleno jen do tohoto limitu. Slučování společností provozujících vysílání se musí oznamovat regulátorovi, tedy Radě pro rozhlasové a televizní vysílání, a to zvláště v tom případě, když fyzická nebo právnická osoba získá „podstatný vliv“ na dva či více provozovatelů vysílání. Podstatný vliv je definován překročením hranice 34 % podílu na hlasovacích právech.

158 Srov. § 55a odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

159 Srov. § 47 odst. 1 písm. b) a § 47 odst. 6 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s Přílohou č. 1 k tomuto zákonu – Seznam zboží podléhajícího snížené sazbě, Číselný kód Harmonizovaného systému popisu číselného označování zboží Ex – 49.

ma nepřímé podpory;¹⁶⁰ posléze byla tato sazba zvýšena nejprve od 1. ledna 2008 na 9, poté od 1. ledna 2010 na 10, od 1. ledna 2012 na 14 a od 1. ledna 2013 na 15 procent, aby byla následně zavedením druhé snížené sazby ponížena na 10 procent, přičemž od 1. ledna 2024 podléhá periodický tisk (s výjimkou inzertních periodik) snížené 12procentní sazbě DPH,¹⁶¹ která platí jak pro tištěné, tak i elektronické formy publikací, což představovalo znamená významný krok směrem k modernizaci daňového systému v digitální éře.

V souvislosti s přistoupením ČR do EU byl pak 15. března 2002 významně novelizován zákon o regulaci reklamy,¹⁶² a to zejména v oblasti definice reklamy a rozšíření definic dalších pojmů v tomto zákoně uvedených.¹⁶³

Dalším zcela novým zákonem, který se dotkl též oblasti tištěných médií, byl zákon o některých službách informační společnosti¹⁶⁴ (tzv. „antispamový zákon“), jenž v souladu s právem Evropských společenství (viz níže) upravuje odpovědnost a práva a povinnosti osob, které poskytují služby informační společnosti a šíří obchodní sdělení.

Velmi podstatnou změnou byla pak komplexní rekodifikace soukromého práva, kdy byly stávající občanský zákoník a obchodní zákoník byl s účinností od 1. ledna 2014 nahrazeny novým občanským zákoníkem¹⁶⁵ a zákonem o obchodních korporacích,¹⁶⁶ která mimo jiné přinesla mnohem detailnější právní úpravu ochrany osobnosti.

II.2.B TISKOVÝ ZÁKON

V listopadu 1989 byla oblast tiskového práva upravena zákonem o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích z roku 1966,¹⁶⁷ který se kromě periodického tisku týkal rovněž ostatních tzv. hro-

160 Srov. zprávu European media Landscape – The Czech Republic media landscape, publikovanou EFJ též na www.ejc.nl/jr/emland/czech.html [1. 12. 2005].

161 Srov. § 47 odst. 1 písm. b) zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s Přílohou č. 3 k tomuto zákonu – Seznam zboží podléhajícího snížené sazbě, Kód nomenklatury celního sazebníku 4902, 8523.

162 Zákon č. 138/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů; zákon nabyl účinnosti 1. 6. 2002.

163 Reklamou se rozumí oznámení, předvedení či jiná prezentace šířené zejména komunikačními médii, mající za cíl podporu podnikatelské činnosti, zejména podporu spotřeby nebo prodeje zboží, výstavby, pronájmu nebo prodeje nemovitostí, prodeje nebo využití práv nebo závazků, podporu poskytování služeb, propagaci ochranné známky, pokud není dále stanoveno jinak.

164 Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění pozdějších předpisů.

165 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2014.

166 Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích; zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2014.

167 Zákon č. 81/1966 Sb., o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích, zákon byl přijat 25. 10. 1966, účinnosti nabyl 1. 1. 1967.

madných sdělovacích prostředků;¹⁶⁸ měl tedy povahu zákona regulujícího jak média tištěná, tak elektronická. Tento zákon upravoval registrační systém periodického tisku a stanovoval podmínky pro jeho vydávání, odpovědnost šéfredaktora a dále upravoval postavení vydavatele. Na jeho základě měli redaktoři a šéfredaktoři právo na přístup k informacím. Opravě nepravdivých údajů sloužil tzv. institut tiskové opravy, zakotvený v § 19–20 tohoto zákona.

Historie klíčového institutu tohoto zákona, předběžné cenzury, si zaslouží stručnou rekapitulaci. Právní základ pro předběžnou cenzuru a pro existenci Ústřední publikační správy (zrušené v roce 1968)¹⁶⁹ vytvářelo původní znění § 17 zákona o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích, účinného od 1. ledna 1967.

Tento obecně známý tzv. *cenzurní* paragraf prodělal několik změn již v roce 1968. Nejprve novelizace¹⁷⁰ zákona přijatá 26. června 1968 a účinná od 28. června 1966 nahradila původní znění tohoto paragrafu jasnými a precizními formulacemi:

(1) *Cenzura je nepřípustná.*

(2) *Cenzurou se rozumějí jakékoliv zásahy státních orgánů proti svobodě slova a obrazu a jejich šíření hromadnými informačními prostředky. Tím není dotčena pravomoc prokurátora a soudu.*

Krátce po srpnové okupaci Československa státy Varšavské smlouvy, 13. září 1968, byl Národním shromážděním ČSSR přijat zákon o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků,¹⁷¹ jímž byla nejdůležitějšímu ustanovení krátce předtím přijaté novelizace – změně § 17 – „*pozastavena účinnost*“.¹⁷² Byla tak opět zavedena předběžná cenzura, zřízen nový cenzurní úřad – Úřad pro tisk a informace, na

168 Agenturní zpravodajství, zpravodajský film, zpravodajské a publicistické části rozhlasového a televizního vysílání a zvukové a obrazové záznamy používané k pravidelnému informování veřejnosti.

169 Ústřední publikační správa byla zřízena s účinností od 1. 1. 1967 nařízením vlády ČSSR č. 119/1966 Sb., kterým se vydává statut Ústřední publikační správy. Ústřední publikační správa byla ústředním orgánem státní moci; za její činnost odpovídal ministr vnitra (§ 1 odst. 1). Na Slovensku plnila úkoly Ústřední publikační správy Slovenská publikační správa, která byla územním orgánem Ústřední publikační správy. (§ 1 odst. 2). Ústřední publikační správa zajišťovala, aby v prostředcích hromadného působení nebyly zveřejňovány informace, které tvoří předmět státního, hospodářského nebo služebního tajemství (§ 4), dále pak sledovala, aby v prostředcích hromadného působení nebyly zveřejňovány informace, jejichž obsah je v rozporu s jinými zájmy společnosti (§ 5). Vládní nařízení bylo zrušeno s účinností od 19. 6. 1968 (nařízením vlády ČSSR č. 69/1968, kterým se zrušuje statut Ústřední publikační správy).

170 Zákon č. 84/1968 Sb., kterým se mění zákon č. 81/1966 Sb., o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích.

171 Zákon č. 127/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků; zákon nabyt platnosti a účinnosti 26. 9. 1968.

172 Srov. § 3 odst. 1 zákona č. 127/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků.

Slovensku Slovenský úřad pro tisk a informace¹⁷³ a později, v souvislosti s federativním uspořádáním státu, se Úřad pro tisk a informace změnil na Český úřad pro tisk a informace, jenž byl zřízen § 2 odst. 2 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky.¹⁷⁴ Zákonem č. 180/1980 Sb., o zřízení Federálního úřadu pro tisk a informace,¹⁷⁵ byl posléze s účinností k 1. lednu 1981 zřízen Federální úřad pro tisk a informace jako federální ústřední orgán státní správy pro oblast tisku a jiných informačních prostředků.

Délka dočasného „pozastavení účinnosti“ § 17 zákona o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích nakonec přesáhla dvacet let a jeho konec nastal teprve v roce 1990, kdy byly učiněny dobově nezbytné zásahy jak do tiskového zákona, tak i do souvisejících předpisů.

22. srpna 1969 byl zákonným opatřením předsednictva Federálního shromáždění o některých přechodných opatřeních nutných k upevnění a k ochraně veřejného pořádku¹⁷⁶ dále zrušen ještě do té doby alespoň formálně možný soudní přezkum rozhodnutí o pozastavení zveřejňování či rozšiřování informací.¹⁷⁷

28. března 1990 novelizovalo¹⁷⁸ Federální shromáždění ČSSR tiskový zákon. Tato novelizace, která nabyla účinnosti o den později, se zaměřila především na zrušení, resp. změnu těch ustanovení, která se dostala do přímého rozporu s ústavou, nebo která se stala z důvodu transformace společnosti nepoužitelnými.¹⁷⁹ Tato změna se nedotkla ani základní struktury, ani rozsahu původního zákona, neboť rozsah novely byl limitován naléhavými požadavky na urychlené provedení nezbytných změn tiskového zákona. Komplexní problematika měla být řešena až v rámci přípravy nového tiskového, resp. mediálního zákona, který by svými ustanoveními obsáhl tři základní oblasti médií – tisk, rozhlas a televizi. Relativně menší rozsah změn byl ovlivněn i tím, že několik základních principů (např. právo na opravu) bylo zakotveno již v prvotní verzi tiskového zákona z roku 1966, i když tyto základní principy nebyly v pokřiveném právním systému komunistického Československa dodržovány.

Hlavní podstata novelizace tiskového zákona tedy spočívala v odstranění právních překážek bránících svobodnému působení hromadných sdělovacích

173 Srov. § 1 odst. 2 zákona č. 127/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků.

174 Zákon byl přijat 8. 1. 1969 a téhož dne nabyl platnosti a účinnosti.

175 Zákon byl Federálním shromážděním Československé socialistické republiky přijat 16. 12. 1980, platnosti nabyl 31. 12. 1980 a účinností 1. 1. 1981.

176 Zákonné opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 99/1969 Sb. o některých přechodných opatřeních nutných k upevnění a k ochraně veřejného pořádku.

177 Srov. § 1–4 zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 99/1969 Sb. o některých přechodných opatřeních nutných k upevnění a k ochraně veřejného pořádku.

178 Zákon č. 86/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 81/1966 Sb., o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích.

179 Touto novelou byl zrušen též zákon č. 127/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků.

prostředků: byly zrušeny cenzurní a sankční pravomoci Federálního úřadu pro tisk a informace, vypuštěno ustanovení o vedoucí úloze KSČ, nahrazeno dřívějšího licencování jakékoli vydavatelské aktivity značně jednodušší procedurou pouhé registrace a umožněno soukromé podnikání v oblasti hromadných sdělovacích prostředků.¹⁸⁰ Řada ustanovení tiskového zákona byla ponechána beze změny či byla jen málo upravena.¹⁸¹ Novela tiskového zákona se nijak nezabývala vlastnickými poměry u vydavatelů, kteří ze zákona měli být československou fyzickou nebo právnickou osobou, přičemž se schválením příslušných státních orgánů mohla vydávat tisk i zahraniční právnická osoba. Současně bylo Federálním shromážděním novelizováno ustanovení § 13 občanského zákoníku (ochrana osobnosti) a doplněny dva nové odstavce (tj. odst. 2 a 3) k původnímu ustanovení, zakotvující právo fyzické osoby se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění. První z nich stanovil právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích v případě, že by se nejevilo dostatečným zadostiučinění uvedené v odst. 1. Druhý z nich pak stanovil, že rozhodnutí o výši náhrady přísluší soudu s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo.¹⁸²

180 Provedené podstatné změny zákona o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích se dotýkaly zejména těchto paragrafů:

- v § 1 odst. 1 zákona, který se vztahoval k ústavně zaručenému právu na svobodu projevu pro všechny občany, byla vypuštěna věta „Toto právo slouží všestrannému rozvoji a uplatnění jejich osobnosti, a zároveň upevnění a rozvoji socialistické společnosti“.
- v § 1 odst. 2 zákona, který popisoval podstatu masových médií jako zařízení pro naplňování svobody projevu, byla vypuštěna věta „Tyto prostředky (masová média) jsou ve společenském vlastnictví a nemohou být předmětem soukromého podnikání“.
- § 2, týkající se úlohy masových médií v socialistické společnosti, („rozvíjení socialistického vědomí občanů v duchu zásad ústavy a idejí politiky KSČ jako vedoucí síly“ a „spoluvytváření socialistického veřejného mínění“) a zdůrazňující tak kromě jiného vedoucí úlohu Komunistické strany ve státě, byl zcela vypuštěn.
- § 4 byl zcela změněn, neboť dle původního znění byla vydavatelská činnost omezena pouze na „politické strany, dobrovolné společenské organizace, státní orgány, vědecké a kulturní instituce, hospodářské a jiné organizace k plnění svých společenských úkolů“. Nové znění připouštělo, že každá československá osoba byla oprávněna vydávat periodický tisk.
- v § 7 byla změněna zmocňovací povaha registrační procedury a bylo vypuštěno ustanovení které mohlo sloužit jako podklad pro odmítnutí registrace, jako např. „absence záruk schopnosti periodika plnit své společenské poslání“ atd. Registrace nového titulu přestala být schvalovacím procesem a plnila především informační funkci.
- § 21, který původně vyhrazoval distribuci periodického tisku organizacím schváleným ministerstvem školství a kultury, resp. pověřencem Slovenské národní rady pro školství a kulturu, byl nahrazen ustanoveními „O způsobu rozšiřování periodického tisku rozhodují vydavatelé“.

181 Např. § 3, definující pojmy „periodický tisk“, „masové sdělovací prostředky“ a „informace“, zůstal zcela nezměněn.

182 Ačkoliv český trestní zákon (a následně rovněž trestní zákoník) znal, resp. zná trestný čin pomluvy, velmi málo osob využívalo a využívá ustanovení trestního zákona a následně trestního zákoníku pro obranu vůči tvrzením zveřejněným v periodickém tisku; trestní zákon totiž

Krátce nato, 7. května 1990, zrušilo Federální shromáždění¹⁸³ bez náhrady Federální úřad pro tisk a informace,¹⁸⁴ a to s účinností k 31. červenci 1990.¹⁸⁵ Žádný jiný regulační úřad pro oblast tištěných médií pak již nebyl zřízen.¹⁸⁶

V červnu 1990, krátce po prvních svobodných volbách, si nová demokratická vláda dala ve svém programovém prohlášení za cíl vytvoření výše uvedeného širokého mediálního zákona do programu své legislativní činnosti. V kapitole *Tisk ve svobodné společnosti*, tvořící poslední čtyři odstavce programového prohlášení federální vlády, tato definovala svůj záměr následovně: *Chceme jasně formulovat náš vztah k hromadným sdělovacím prostředkům a jejich úloze v moderní společnosti. Nestačí se omezit jen na konstatování, že jakákoli forma cenzury je nepřijatelná. Svobodné a nezávislé šíření informací je jednou z podmínek fungování moderního demokratického státu, ve kterém právo na informace patří mezi základní práva občanů. Tomuto právu odpovídá i povinnost poskytovat občanům informace včasné, pravdivé a úplné. Základem demokracie je však hodnota a důstojnost člověka, respekt k jeho právům. Budeme proto podporovat společenský tlak na zvyšování etiky novinářské práce, Federálnímu shromáždění předložíme návrh nové právní úpravy postavení sdělovacích prostředků. Jakékoli jejich mocenské řízení pokládáme za nepřijatelné a vláda bude proto dbát na to, aby se její vztahy se sdělovacími prostředky rozvíjely na principech partnerství. Vztahy státu a sdělovacích prostředků se budou regulovat výlučně ústavou a příslušnými zákony. Právně zakotvená autonomie sdělovacích prostředků by měla vymezit i limity jejich*

nestanoví možnost požadovat finanční kompenzaci – pachatel může být potrestán pouze trestem uvedeným v tomto zákoně. Téměř všechny případy pomluvy, které byly soudně řešeny po roce 1989, byly předmětem občanskoprávního řízení. Stěžovatelé se často domáhají šesti- až sedmimístného peněžitého zadostiučinění, které je jim však v této výši zřídka kdy přiznáváno. Srov. Mj. Šmíd, M.: History of the Czech Press Law. A missing definition of public interest – the obstacle to the new media legislation in the Czech Republic. In: International Journal of Communication Law and Policy, Issue 2, Winter 1998/99.

183 Zákon č. 166/1990 Sb., kterým se zrušuje zákon č. 180/1980 Sb., o zřízení Federálního úřadu pro tisk a informace; nabyl platnosti a účinnosti 10. 5. 1990.

184 Federální úřad pro tisk a informace nebyl zřízen na konci 60. let, ale zákonem č. 180/1980 Sb., o zřízení Federálního úřadu pro tisk a informace, až s účinností od 1. 1. 1981. Dozorové kompetence úřadu se netýkaly jen tisku, ale i rozhlasu a televize. Federální úřad pro tisk a informace tak: a) navrhoval vládě Československé socialistické republiky (ČSSR) zásady státní politiky ve věcech tisku a jiných informačních prostředků a zabezpečoval její jednotné provádění a koordinaci; b) prováděl registraci periodického tisku celospolečenského významu; c) zajišťoval ochranu důležitých státních zájmů v tisku; d) rozhodoval o dovozu a rozšiřování zahraničního periodického tisku; e) rozhodoval o udělení souhlasu k výkonu funkce šéfredaktora osobami, které nebyly československými občany; f) uděloval oprávnění organizacím, které mohly rozšiřovat vydavatelům periodický tisk. Jeho předsedu jmenovala a odvolávala československá vláda.

185 Práva a povinnosti z pracovních právních vztahů přešly na Úřad předsednictva vlády České a Slovenské Federativní republiky.

186 Pouze v oblasti elektronických médií byla zákonem č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, přijatým 30. 10. 1991 (nabyl platnosti a účinnosti 21. 11. 1991), zřízena Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

*působení. Za takový limit chápeme především úctu k člověku, k humánním a kulturním hodnotám, ke státním symbolům a ústavním demokratickým institucím. Domníváme se, že bude potřebné respektovat i základní principy mravnosti – zvláště ve vztahu k mladé generaci, k ženám a k dětem. Jsme proti zbytečnému svazování sdělovacích prostředků, vhodnými nástroji však hodláme zabránit například takové komercializaci tisku, která by vedla k masovému šíření pornografie, k propagaci násilí, k národnostní, rasové a náboženské nesnášenlivosti. Vláda bude respektovat rozdíly v úlohách státních a nestátních sdělovacích prostředků. (...)*¹⁸⁷

Tento záměr se – i přes mnohé neúspěšné pokusy – nikdy nepodařilo naplnit. Od roku 1991, kdy byly zahájeny práce na přípravě nového tiskového zákona, probíhala diskuse o rozsahu předmětu úpravy. V souladu s původními předpoklady bylo zvažováno vytvoření univerzálního mediálního zákona, který by zahrnoval všechny hromadné sdělovací prostředky – tedy kromě periodického tisku, rozhlasu, televize a zpravodajských agentur rovněž nové mediální prostředky (internet). Do doby přijetí zákona o svobodném přístupu k informacím¹⁸⁸ byla v diskusích v médiích i jinde požadována i úprava přístupu k informacím, a to nejméně v rozsahu, v jakém byla upravena původním tiskovým zákonem. Diskutována byla i důležitá otázka koncentrace¹⁸⁹ a křížového vlastnictví médií.¹⁹⁰

Část novinářské, ale i odborné veřejnosti se tehdy domnívala, že není třeba speciálního tiskového zákona, a to ani samostatného, ani v rámci všeobecného mediálního zákona. Dle zastánců těchto názorů bylo možné požadavky na úpravu povinností spojených s vydáváním periodického tisku (povinné údaje, povinné výtisky atd.) vřadit do ustanovení živnostenského zákona, resp. zákona o neperiodických publikacích.¹⁹¹ Pokud se připomínky týkaly práv třetích osob (tj. práva na tiskovou opravu, odpověď atd.), poukazovali odpůrci samostatného zákona na skutečnost, že opravy zveřejněných údajů či odpovědi je možné se domáhat v rámci ustanovení občanského zákoníku o ochraně osobnosti,¹⁹² resp. ochraně dobrého jména právnické osoby.¹⁹³

187 Zdroj: programové prohlášení vlády České a Slovenské Federativní Republiky ze 3. 7. 1990, <http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=3568> [21. 12. 2005] (originál ve slovenštině).

188 Zákon č. 106/1990 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

189 Rozlišujeme **vertikální koncentraci** periodického tisku jako proces, kdy jedna právnická nebo fyzická osoba ovládá společnosti nad různými stupni produkce a distribuce periodik, od výroby papíru a tiskáren přes redakce po distribuci, **horizontální koncentraci** periodického tisku jako integraci dvou a více dříve konkurenčních vydavatelství (např. fúze vydavatelství denního tisku) a **diagonální koncentraci** jako integraci společností působících v různých typech mediálních sektorů.

190 Chaloupková, H.: Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon). Komentář. Praha, C. H. Beck 2001.

191 Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění pozdějších předpisů.

192 Srov. § 11–16 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

193 Srov. § 19b zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

Absence norem regulujících elektronická média byla v prostředí počátku 90. let pocítována silněji než norem regulujících média tištěná. V rámci československé federace panovaly rovněž rozdílné názory na státní mediální politiku. Zatímco v české části federace převládala snaha co nejdříve média odstátnit a umožnit vstup nových subjektů na trh, ve slovenské části federace se stalo prioritou vybudování národních médií, především rozhlasu a televize, které by se vyvázaly z podřízenosti federálních institucí.¹⁹⁴ Zákony regulující veřejnoprávní elektronická média byly ve slovenské části federace přijaty dříve než v české. V reakci na tuto skutečnost byl proto ještě v roce 1991, a to bez ohledu na probíhající práce na přípravě všeobecného mediálního zákona, přijat zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání¹⁹⁵ (30. října 1991) a dva zákony regulující české veřejnoprávní instituce v oblasti elektronických médií: Českou televizi¹⁹⁶ (7. listopadu 1991), Český rozhlas¹⁹⁷ (taktéž 7. listopadu 1991), ke kterým o rok později přibyl třetí zákon, jenž upravoval postavení České tiskové kanceláře¹⁹⁸ (21. října 1992).

V roce 1992 byl do Federálního shromáždění předložen návrh zákona o hromadných sdělovacích prostředcích, který měl povahu univerzálního mediálního zákona. Tento návrh upravoval mj. práva a povinnosti provozovatelů, zaměstnanců a příspěvatele hromadných sdělovacích prostředků, jakož i inzertní činnosti. Bylo v něm vymezeno postavení novináře, šéfredaktora, a to jednak ve vztahu k vydavateli, resp. provozovateli, jednak vůči veřejnosti. Nesetkal se však tehdy s pochopením ani u novinářské veřejnosti (zejména kvůli v něm zakotvené povinnosti autorizace rozhovorů), ani u poslanců (registrační procedura byla popsána velmi detailně a způsobem, který nebyl příliš daleko byrokratickým praktikám), a vláda jej vzala zpět. Dne 5. května 1992 byl pouze přijat zákon o správních poplatcích,¹⁹⁹ později mnohokrát novelizovaný, který mj. stanovil poplatek za vydání rozhodnutí o registraci

194 Pod silicím tlakem veřejnosti, která žádala zrušení vysílacího monopolu, se federální parlament nakonec soustředil na transformaci právního rámce pro vysílání. Šmíd, M.: Czech Republic. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

195 Zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (zákon byl posléze nahrazen zákonem č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Byl přijat 30. 10. 1991. Tento zákon byl velice liberální, umožňoval získávat licenci k vysílání nejen právnickým, ale i fyzickým osobám. Licenci k vysílání mohl získat i zahraniční investor, pokud si zřídil obchodní společnost v Československu. Zákon nestanovil žádné hranice zahraniční účasti, uložil pouze orgánům udělujícím licenci, aby „přihlédli k přínosu žadatele pro rozvoj původní domácí tvorby“, jakož i k majetkové účasti a zastoupení československých občanů ve společnosti se zahraniční účastí.

196 Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů. Zákon nabyl účinnosti 1. 1. 1992.

197 Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů. Zákon nabyl účinnosti 1. 1. 1992.

198 Zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři, ve znění pozdějších předpisů. Zákon nabyl účinnosti 15. 11. 1992.

199 Zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích; zákon nabyl účinnosti 1. 1. 1993.

periodického tisku 200,- Kčs. V tu dobu již nezadržitelně postupoval proces rozpadu Československé federace.

Nově nastupující vláda České republiky zveřejnila 22. července 1992 své programové prohlášení, ve kterém se letmo zmínila rovněž o sdělovacích prostředcích: (...) *Právo občana na informace, a to i v oblasti distribuce tisku a šíření vysílacího signálu, je jedno ze základních občanských práv. Proto bude vláda prosazovat pluralitu v oblasti sdělovacích prostředků, neboť konkurence na trhu informací je zárukou jejich kvality a objektivity. Bude i u sdělovacích prostředků podporovat proces privatizace a soukromého podnikání.* (...)

17. května 1994 přijala Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR novelizaci zákona o správních poplatcích,²⁰⁰ kterou byly zvýšeny poplatky za určité úkony v oblasti tištěných médií. Registrace periodického tisku tak stála nově 2000,- Kč, změna jeho názvu či vydavatele 500,- Kč.

V roce 1995 se zopakovala podobná situace jako před třemi lety. Tehdy byl do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR předložen vládní návrh zákona o periodickém tisku, jenž měl povahu již jen speciálního mediálního zákona, upravujícího pouze oblast periodického tisku. I tento návrh, ačkoli byl značně liberálnější než předchozí návrh z roku 1992 (registrační procedura byla zrušena, vydavatel byl postaven na úroveň jakéhokoli jiného podnikatele), byl značně kritizován. Hlavní námitkou proti němu bylo, že přijetím nového tiskového zákona a zrušením dosavadního by byl bez náhrady zrušen zákon, který zaručoval novinářům přístup k informacím.²⁰¹ Tato námitka stejně jako námitky další (vláda chtěla z předlohy zákona vypustit právo na ochranu zdroje)²⁰² způsobily, že ani v této podobě nebyl zákon na jaře roku 1996, několik měsíců před nadcházejícími parlamentními volbami, přijat.

Programové prohlášení nové vlády, které její předseda Václav Klaus přednesl 23. července 1996 v Poslanecké sněmovně, bylo ještě stručnější než předchozí prohlášení v roce 1992. Zmínka o sdělovacích prostředcích byla obsažena pouze ve čtvrtém odstavci kapitoly IX. Kultura: (...) *Vláda bude pokračovat ve vytváření vhodného právního rámce, umožňujícího svobodný přístup k informacím a pluralitu hromadných sdělovacích prostředků, a zvýšenou pozornost bude věnovat ochraně duševního vlastnictví.* (...) ²⁰³ Reálná příprava nového tiskového zákona vážla. Jedinou významnější změnou bylo přijetí zákona

200 Zákon č. 85/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů; zákon nabyl platnosti 17. 5. 1994 a účinnosti 1. 6. 1994.

201 Srov. Společné stanovisko Syndikátu novinářů ČR a Unie vydavatelů k návrhu zákona o periodickém tisku. In: Mediažurnál 2/1996.

202 Srov. Šmíd, M.: History of the Czech Press Law – A missing definition of public interest – the obstacle to the new media legislation in the Czech Republic? In: International Journal of Communication Law and Policy, Issue 2, Winter 1998/99.

203 Zdroj: programové prohlášení vlády České republiky z 23. 7. 1996, <http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=501> [21. 12. 2005].

č. 272/1996 Sb.²⁰⁴ (přijat 11. října 1996), na jehož základě byl 1. března 1997 na Ministerstvu kultury zřízen odbor hromadných sdělovacích prostředků, do jehož působnosti spadala vedle legislativy v oblasti hromadných sdělovacích prostředků i oblast audiovizí. Tato změna se v praxi projevila tím, že mj. byla nově upravena legislativní normotvorba mediálních právních předpisů, jejichž odborná příprava do té doby nebyla v působnosti žádného resortu státní správy a zůstávala pouze na iniciativě poslanců.

Ani po předčasném ukončení Klausovy vlády demisí 30. listopadu 1997 se na přístupu politiků nic podstatněji nezměnilo, jak o tom svědčí programové prohlášení úřednické vlády Josefa Tošovského, přednesené v Poslanecké sněmovně 27. ledna 1998, kde byla médiím věnována pouze krátká zmínka – pouhá jedna věta – v části II. Programové cíle, kapitole 5. Školství, kultura, národnostní a ekologická politika: *Vláda (...) bude pokračovat v přípravě legislativy, která přesněji upraví právo občanů i sdělovacích prostředků na přístup k informacím. (...)*²⁰⁵ Tato vláda byla však mimo další limitována i délkou svého funkčního období, které činilo pouhého půl roku, do mimořádných parlamentních voleb, proto na řádnou přípravu mediální legislativy ani neměla dostatek času.

Teprve nová vláda Miloše Zemana se ve svém programovém prohlášení zavázala vytvořit novou mediální legislativu, jak o tom svědčí čtvrtý odstavec článku 4.3.6 Kultura programového prohlášení vlády, které Miloš Zeman přednesl 10. srpna 1998 v Poslanecké sněmovně: *Dalším důležitým úkolem vlády bude (...) doplnit chybějící právní normy, novelizovat přežilé reálně socialistické zákony a zajistit kompletní vypracování mediální legislativy včetně stanovení účinné kontroly médií parlamentem, aniž by byla na straně druhé ohrožena jejich nezávislost a zároveň zajistit kompatibilitu všech těchto zákonů s podmínkami EU.*²⁰⁶

V tuto dobu, na sklonku 90. let, byla některá ustanovení původního tiskového zákona stále použitelná, jako například § 19 o právu na opravu nepravdivých výroků; jiná byla již dávno přežila a jejich znění působilo archaicky, jako například Hlava 4 (§ 13–15) o součinnosti médií a státních orgánů a organizací, podle kterého (odst. 2): *Státní orgány a organizace, vědecké a kulturní instituce a hospodářské organizace jsou povinny poskytovat šéfredaktorům i ostatním redak-*

204 Zákon č. 272/1996 Sb., který se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky a kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a mění a doplňuje zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv; zákon nabyl platnosti a účinnosti 1. 11. 1996.

205 Zdroj: programové prohlášení vlády České republiky z 27. 1. 1998, <http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=505> [21. 12. 2005].

206 Zdroj: programové prohlášení vlády České republiky z 27. 1. 1998, <http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=2441> [21. 12. 2005].

*torům v rozsahu jejich pověření informace nezbytné pro pravdivé, včasné a všestranné informování veřejnosti nebo jim umožnit přístup k takovým informacím.*²⁰⁷

Předkladatelé nového tiskového zákona se poučili z chyb předchozího návrhu (viz výše), když ještě před předložením nového tiskového zákona byl Poslanecké sněmovně předložen a jí 7. května 1999 schválen zákon o svobodném přístupu k informacím,²⁰⁸ který upravil podmínky svobodného přístupu k informacím a stanovil základní pravidla, podle nichž mají být informace poskytovány.²⁰⁹ Následně byl novelizován tiskový zákon,²¹⁰ přičemž z něj bylo vypuštěno ustanovení stanovící možnosti, za kterých bylo možno odmítnout poskytnutí informací.

Předloha dalšího vládního návrhu tiskového zákona, již třetí koncept zcela nového zákona regulujícího periodický tisk po roce 1989, předložená PSP ČR 7. června 1999, byla předkladatelem podrobně odůvodněna. V důvodové zprávě bylo poukazováno na skutečnost, že v tu dobu platná podoba původního tiskového zákona vykazuje nedostatky komplikující jak samotné vydávání periodického tisku, tak uplatnění ochrany práv třetích osob ve vztahu k hromadným sdělovacím prostředkům.²¹¹ Tiskový zákon z roku 1966 neznal ani po všech novelizacích instituty běžné v rozvinutých demokratických státech, jako je úprava práva požadovat uveřejnění odpovědi a dodatečného sdělení, jakož i ochranu zdroje informací. V důvodové zprávě byla zdůrazněna i dosavadní kolize ustanovení živnostenského zákona a povinné registrace periodického tisku. Původní tiskový zákon byl také diskriminační pro cizince-fyzické osoby.

Prakticky hned po předložení se nad předlohou tiskového zákona strhla bouřlivá diskuse.²¹² Součástí této předlohy nového tiskového zákona byla také ustanovení upravující ochranu společnosti v případech, kdy by obsahem periodického tisku byl porušován ústavní pořádek České republiky nebo demokratický řád lidských práv a základních svobod založený

207 Šmíd. M.: History of the Czech Press Law. A missing definition of public interest – the obstacle to the new media legislation in the Czech Republic? In: International Journal of Communication Law and Policy, Issue 2, Winter 1998/99.

208 Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím; zákon nabyl platnosti 8. 6. 1999 a účinnosti 1. 1. 2000.

209 Srov. § 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím:

1. Povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány a orgány územní samosprávy.
2. Povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.

210 Zákonem č. 160/1999, kterým se mění zákon č. 81/1966 Sb., o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích, ve znění pozdějších předpisů.

211 Např. odpovědnost za uveřejnění opravy neměl vydavatel, ale šéfredaktor.

212 Srov. např. analýzu Šmíd. M.: Tiskový zákon a česká politická elita. In: Britské listy, 22. 6. 1999, www.blisty.cz/files/isarc/9906/19990622d.html [12. 2. 2005].

Listinou. Dle původního návrhu mohla každá osoba podat návrh u soudu a požadovat, aby vydavatel nebo provozovatel byli povinni zaplatit státu zadostiučinění jako náhradu za nemajetkovou újmu způsobenou veřejnosti, resp. při opakování porušení zákonem stanovené povinnosti možnost požadovat dočasný zákaz vydávání periodika nebo zákaz jeho šíření. Tento dílčí návrh však nebyl pro prohlašovaný rozpor s principy svobody projevu v PSP ČR akceptován.

V průběhu schvalovacího procesu prošel návrh nového tiskového zákona v PSP ČR takovými úpravami, že jeho původní koncepce byla značně změněna (např. vypuštěny sankce v případě nezveřejnění odpovědi a dodatečného sdělení, což tyto instituty proměnilo v podstatě v nefunkční ustanovení²¹³) a tím poněkud utrpěla i jeho kvalita. Legislativní chyby se nepodařilo odstranit ani po vrácení zákona Senátem do PSP ČR, když bylo toto vrácení přehlasováno. Parlament ČR tak 22. února 2000 přijal nový tiskový zákon,²¹⁴ který nabyl účinnosti 14. března 2000.

Tento zákon – stejně jako předchozí norma – neobsahoval žádná omezení týkající se vlastnických poměrů. Nová úprava práv a povinností vydavatelů novin a časopisů se týkala zavedení evidence periodického tisku a určení jejích pravidel, stanovení odpovědnosti vydavatele za obsah periodického tisku, reklamy a inzerce. Nově byly vymezeny povinné údaje, definovány pojmy užívané při vydávání periodického tisku. Na rozdíl od nahrazovaného zákona byl institut povinných výtisků upraven přímo v tiskovém zákoně. Upraveno bylo též právo na odpověď a dodatečné sdělení, včetně podmínek pro uplatnění u vydavatele a u soudu.

Přijetí nového tiskového zákona se odrazilo i v jinak velmi kritickém hodnotícím posudku Evropské komise, který byl zveřejněn 8. listopadu 2000. V rámci dvacáté kapitoly Kultura a audiovizuální politika byl nový tiskový zákon hodnocen jako jediný pokrok v oblasti mediální legislativy.²¹⁵

213 Srov. stenozáznam vystoupení ministra kultury Pavla Dostála o právu na odpověď v tiskovém zákoně 8. 2. 2005, 16:35:46 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

214 Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).

215 V porovnání se situací v roce 1999 učinila Česká republika jen omezený pokrok ve sjednocování s audiovizuální legislativou společenství, což je krátkodobá priorita programu partnerství v procesu přidružování. Bylo toho dosaženo přijetím nového tiskového zákona, který vstoupil v platnost v březnu 2000. Zaručuje právo na odpověď v tištěných i audiovizuálních médiích. (...) V posledních letech učinila Česká republika jistý pokrok ve sjednocování s požadavky společenství v audiovizuálním sektoru, ale existující legislativa stále není v souladu se směrnicí Televize bez hranic. Je potřeba vyvinout značné úsilí na dosažení úplného sjednocení s *acquis*. Z toho vyplývá, že krátkodobá priorita dokončení legislativního sjednocení s programem partnerství z roku 1999 nebyla dostatečně splněna. Česká republika podepsala, ale ještě neratifikovala Konvenci Rady Evropy o nadnárodní televizi, ani její protokol. Co se týká kapacity státní administrativy, současné kompetence a pravomoci regulačního orgánu by měly být rozšířeny a jeho možnosti posíleny v souvislosti s plným zavedením požadavků společenství. Odbor masmédií na Ministerstvu kultury ČR se stará o vysílání, film, video a periodický tisk. Počet stálých pracovníků odbo-

Prakticky vzápětí byl nový tiskový zákon novelizován. Dne 3. března 2000 vydalo Ministerstvo kultury vyhlášku č. 55/2000 Sb., kterou v návaznosti na § 9 odst. 6 tiskového zákona určilo regionální příslušnost příjemců regionálního povinného výtisku periodického tisku, která byla o rok později zrušena vyhláškou č. 182/2001 Sb. Další novelizace byly provedeny zákony č. 302/2000 Sb. (zpřesnění ustanovení § 9 o předávání povinných výtisků jednotlivým knihovnám) a 320/2002 Sb.

Nová vláda Vladimíra Špidly, která své programové prohlášení ústy premiéra přednesla v Poslanecké sněmovně 6. srpna 2002, věnovala médiím dvě zmínky, jednak v pátém odstavci kapitoly 3.2 Lidská práva: *Za nedílnou součást ochrany základních lidských práv považuje vláda ochranu práv národnostních menšin. Pozornost bude věnovat zejména podpoře kulturních aktivit, zajištění rovného přístupu ke vzdělávání v jazycích národnostních menšin, zajištění účasti na řešení věcí, které se jich týkají, včetně užívání menšinových jazyků, podpoře účasti na vysílání veřejnoprávních médií a interkulturní výchově ve společnosti (...)* a druhou v druhém odstavci kapitoly 6.7 Kultura: (...) *Cílem vlády je nezávislost médií na politických stranách a orgánech státu. Současně však vláda požaduje všestrannost šířených informací a odpovědnost za ně, což považuje za důležitou záruku pro jejich objektivitu. Proto zhodnotí dosavadní působení elektronických sdělovacích prostředků, včetně jejich rad, s důrazem na požadavek nestrannosti, všestrannosti a vyváženosti vysílání. Na základě toho přijme opatření nezbytná i k úspěšné integraci České republiky do Evropské unie (...).*²¹⁶ Tyto značně obecné proklamace, mířené navíc spíše do oblasti elektronických médií, stejně jako prohlášení vlády Stanislava Grosse (2004),²¹⁷ které se týkalo také pouze médií elektronických, resp. médií veřejné služby, a Jiřího Paroubka (2005),²¹⁸ jež se rovněž jako obě předchozí týkalo elektronických médií, tím méně pak programové prohlášení první vlády Mirka Topolánka (2006),²¹⁹ jehož vláda mimo jiné ani

ru (10) je adekvátní současnému pracovnímu vytížení, ale měl by být zvýšen, aby mohly být plněny nové úkoly v audiovizuální sféře (...).

216 Srov. programové prohlášení vlády České republiky z 6. 8. 2002, <http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6456> [6. 3. 2006].

217 Srov. devátý odsek čl. 6.4 programového prohlášení vlády Stanislava Grosse Informační společnost: *Konkrétně vláda zejména (...) připraví Národní strategii přechodu na digitální televizní a rozhlasové vysílání, včetně garance postavení médií veřejné služby a čtvrtý odstavec čl. 6.5 Kultura Vláda bude dbát na to, aby v duálním systému rozhlasového a televizního vysílání byl vytvořen odpovídající prostor jak pro veřejnoprávní, tak pro soukromé vysílatele. Podpoří proces digitalizace zajišťující širší programovou nabídku televizního a rozhlasového vysílání, zdroj: programové prohlášení vlády České republiky, <http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=2442> [6. 3. 2006].*

218 Srov. třetí odsek čl. 6.5 programového prohlášení vlády Jiřího Paroubka Kultura: *Bude nadále podporovat duální a nezávislý systém rozhlasového a televizního vysílání a dostatečné financování médií veřejné služby. Podpoří proces digitalizace včetně legislativního zajištění jejího postupu.* http://wtd.vlada.cz/vlada/vlada_progprohl.htm [6. 3. 2006].

219 Srov. první odstavec čl. 2 programového prohlášení první vlády Mirka Topolánka *Občan, rodina a společnost vzdělání a kultury: Vláda bude podporovat maximálně svobodný prostor pro aktivity občanů, spolků a neziskového sektoru a dbát na dodržování všech občanských svobod a práv. Svobo-*

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Proměny struktury vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2024.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.